

Brassói Lapok

Ára 5 lej

Péniek
1931 * február 27

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

47. szám
XXXVII. évfolyam

Ára 5 lej

Ingyen munkaező

Ki következzék? Mi következzék? Ma-mu redipious vagy Titulescu, vagy együtt? Presan-e a személyiségekkel, vagy Aderescu személyiségek nélkül? A liberálisok-e Ducuval, vagy a liberálisok Gheorghieval? Vagy éppen diktátor spanyol vagy taliánmódra?

Ez a kérdés, választatok. Közben kölcsönösödít is lehet játszani, víziókkal és propozíciókkal s a légvárak egész tömegét építeni száraz, prózai középületek helyett, amik a konszolidáció várai volnának.

E nagy problémák mellett micsoda bagelell dolog, hogy a munkanélküliek száma egyre dagad, a nyomoruk egyre nő, a kilátások munkára és megélhetésre egyre fogynak, s a kétségbeesés a mélypontra?

Csak a bukaresti példa, amiről ma döbbenetes jelentés szól: családoknak ajánlkoz-nak már ingyen a pusztá ellátásért, s kö-münies hajlandó naponta ötven lej fejé-ben nyolc órai munkára. A munkanélkü-lik az egész országban egymásra licitál-nak; mint a súlydó hajóról mentőcső-nakokba ugrók lökdösik, tépik, csap-odják egymást a léteért, s az életösztön a bünt sem látni már ijesztőnek a maga ijedsége után.

Ermől nem tanácskoznak, nem vitáznak. A személyiségek a diktátorok és az alkot-mányosság pódói; erre nem akarnak kölcsön, beruházást, konszolidációt; csak ügyekre, repülőgépekre, hadihajókra. Mintha a nyomor, az éhség el tudná sütni az agyat, s feljebb szállhatna abból a mélységből, amibe az ostoba politika, a ri-deg önzés és hatalmi érdek sülyesztette?

Könnyű neki

Könnyű neki, a tábornok vezérigazgatónak, Másfél millióról lemond és várja, hogy most az egész ország hasra vágódjék előtte és gyű-jtést indítsanak a szobrára, amit korhadt talp-akból és összetört vasúti kocsik roncsaiból állítának össze. Mekkora önzetlenség! Mily megragadó példa!

A tábornok urnak, aki a CFR vezérigazgató-jának, könnyű lemondani olyan melékjövdelem-ről, amely amugy is öszszelérhetetlen az állásá-val, az álláshalmozási törvénnyel, a helyzet ál-tal is erősített magasabb etika köve-eléseivel, amely nem befolyásolja nyugodt, kényelmes gondatlan életét. Lemond róla anélkül, hogy előző életmódjáról, igényeiről, társadalmi és politikai pozíciójáról is le kellene mondania.

De kérdezze meg a vasutasait, akiket máról-onnapra, télviz idején családiktól kegyete-lenül elszakítva, áthelyez, a regá'ba, akiket nyo-morúságos fizetésük mellett még áldozati tak-tilkkal, levonásokkal, büntetéspénzekkel is sújt, vagy éppen végleg, vagy párhetes, párhónapos megküldéssel az utcára dob, nem mondaná-nak-e le ők is szívesen javadalmuk és jövde-lmük egy olyan részéről, amire a tiszt és megél-tes céljából nincs okvetlenül szükségük?

Hogy nem vállalnak-e szívesen ők is a lemon-dásnak, az önzetlenségnek és nagylelkűségnek ma görögültes szerepét, melyet Vidrighin utó-ba a másfél millióról való lemondással eljút-tott?

Nem az a fontos, tábornok ur, hogy a román államvasutak igazgatója önként reukálja sa-ját sok milliós jövedelmét, hanem az, hogy a vasut dolgozó százaz-einek juttasson méltó és biztos megélhetést, ami egyúttal a CFR és az ország konszolidációjának is az érdeke. Ne felejtsek a vagyonatlan, agyonhajszolt, érdemes munkát produkáló embereknek a cse'ély java-lmáért devalválja, s emberi egzisztenciáját ke-tyetvé és bizonytalanra, hanem a vasutat te-nyesen aktívá, az ipar és kereskedelem halad-ásának hasznos és megbízható tényezőjévé, s a kisbbségi alkalmazottaknak is méltá-ságos, emberies, könnyűtől és vértől ment ke-tyetvé biztosító gazdává.

A CFR vezérigazgatójának, ha jól akarja be-jutni hivatalát, nem a jöve'elme egy részé-ről le' lemondania hanem bizonyos előttele-kről és rendszerekről, melyek érvényesítése az erkölcsi hátrányon kívül, — milliárdos károkat is okoz a vasútnak, s közvetve az országnak.

A minisztertanács hivatalos jelentése szerint:

A kölcsönt ma, legkésőbb csütörtökön aláírják

Hatvan millió helyett 368 millióért vásárolták vissza a Bega-csatorna kötvényeit

Bukarest, február 25.

Tegnap este minisztertanács volt, a mely a kölcsön ügyével foglalkozott és a következő értelmű hivatalos jelentést adta ki:

A párisi kölcsöntárgyalások a leg-jobb uton haladnak a befejezés felé. A kölcsön megkötése ma már biztos-nak tekinthető, mert a vitás kérdések nagyrészt sikerült elintézni. Elinté-ződött a Bega-csatorna részvényeinek az ügye s megoldották a beszarabiai Ackermann-magánvasút kötvényeinek a kérdését is. Bukarest háború előtti adósságának a kérdése rendezés alatt áll.

A jelenlegi helyzet szerint a kölcsönszerződést ma, vagy legkésőbb csütörtökön írják alá s Popovici pénz-ügyminiszter a hét végén érkezik haza Bukarestbe.

Ennyit mond a minisztertanács on meg-fogalmazott hivatalos jelentés. A lapok s az ellenzéki körök azonban sokkal töb-bet mondanak.

Szinte csodálatos, hogy az örömhírnek szánt minisztertanácsi jelentés milyen ellentétes érzelmet váltott ki Buka-rest politikai köreiből.

Egyelőre csak a politikusok között, mert az ország közvéleménye csak akkor nyi-lakozhatik meg, ha nyilvánosságra ke-rülnek a kölcsön feltételei, amit az ellen-zéki sajtó egyenesen „szégyenteljesnek” jelez.

Kezdődik a botrány-kavarás

Különösen Stelian Popescu és Grigore Filipescu hördültek fel arra a hírre, hogy Popovici mégis megkötö a kölcsönt, minden megalázó nehézség ellenére is. — Most mindkét politikus lapja olyan le-leplezőcseket közöl, amelyek kiválóan al-kalmasak arra, hogy az országra szölo botrányok egész sorozatát indítsák el.

Az Universul a következőket írja: 1928-ban, a Bega-csatorna kötvényeinek tulajdonosai azzal jöttek hozzám (Ste-lian Popescuhoz), hogy hatvan millió le-jért hajlandók az egész részvénytárcát átadni a román államnak. Arra kértek, hogy közvetítem az ajánlatot Bratianu Vintilához, aki akkor miniszterelnök és pénzügyminiszter volt. En eleget tettem a felkérésnek s Bratianu Vintila fogla-lkozott is a vásárlás gondolatával. — A pénzügyi helyzet azonban annyira su-lyos volt, hogy nem vállalkozhattunk a 60 milliós összeg kiutalására, mert az ál-lamháztartás deficitjétől kellett tartanunk.

És most, — folytatja az Universul, il-letve Stelian Popescu — arról kell ér-telmeznöm, hogy azokat a részvényeket, ugyanazokat, amiket akkor hatvan millióért ajánlottak fel nekem, Popo-vici pénzügyminiszter 368 millióért vet-te meg Párisban.

Hogyan történhetett ez? Mekkora felelő-ség terheli azt a kormányt, amely a hosz-szas huzavonával, tervszerűtlen kapko-dásával odáig engedte fejlődni a dolgot, hogy hatszoros árat lehetett kizsarolni Romániától azokért a részvényekért? — Hiszen, ha a kormánynak valóban nem volt más választása, mint a részvények megvásárlása, úgy kellő időben sokszo-rosan alacsonyabb áron is megkaphatta volna őket.

Még három héttel ezelőtt is...

Stelian Popescu támadását kiegészíti és folytatja az Epoca, illetve Stelian Po-pescu, ki cikkében nem kevesebbet mond, mint azt, hogy

még három héttel ezelőtt is meg lehe-tett volna szerezni a kérdéses részvé-nyeket elfogadható áron.

Azt állítom, — írja Grigore Filipescu, — hogy ezelőtt három héttel ajánlatot kapott a román kormány attól a holland pénzcsoporttól, amely Romániából ügye-sen felszívta a kérdéses részvényeket. Az ajánlat úgy szólt, hogy a holland pénz-csoport tíz millió francia frank ellenében hajlandó kiszolgáltatni a román kor-mánynak az összes kezei kö őtt levő rész-vényeket. Ez az összeg 66 millió lejnek felel meg, tehát ez lött három héttel is alig került k volna többé ezek a részvé-nyek, mint ezelőtt három évvel Mirones-cu azonban kijelentette, hogy nem tár-gyal addig a kérdés rendezéséről, amíg nem szerez biztos információkat, vajjon Jugoszlávia hogyan oldotta meg ugyanezt a kérdést.

Mironescu miniszterelnök tehát nem is-merte föl a helyzetet, nem vette, vagy

Hét és fél millió lejt sikkasztottak a Casa Muncii-nál

A sikkasztó az Azori-szigeteken üdül

Bukarest, február 25.

A vasutasok „jóletti” intézeténél, a Ca-sa Muncii-nál felfedezett sikkasztások ügye folyton hatalmasabb botrány mé-reteit veszi fel.

Kitűnik, hogy ez a pénztár, amely any-nyit sanyargatta a magyar kisebbségi vasutasokat és kényszernyugdíjasokat, valóságos fészke volt a korrupciónak, visszaéléseknek és vakmerő fosztoga-lásoknak.

A bűnügyi vizsgálatot vezető Papado-pol vizsgálóbíró tegnap Rascanu ügyész kíséretében meglepetésszerű házkutatást tartott ugy a Casa Muncii-nál, mint a Ca-sa de Depuneri-nek nevezett letéptén-zárnál s nagyon sok aktát, fizetési meg-bagyást és igazoló iratot foglalt le, ame-lyek kapcsolatban állanak a sikkasztá-sokkal.

Ezeket a sikkasztásokat, amelyeket — amint már többször megírtuk, — a Ca-sa Muncii-nak egy Nicolae Ilie nevű tisztviselője követte el és amelyeknek teljes összege

hét és fél millió lejre rug, egészen a legutóbbi ideig tussolták. Kü-lönböző feljelentések és újságcikkek alapján vizsgálat ugyan még a múlt év szeptemberében megindult, de ismételtlen ellaposodott. A vizsgálóbíró által kikül-dött első könyvelési szakértő azt jelen-tette, hogy minden rendben van s hogy Nicolae Ilie, a gyanúsított hivatalnok semmiféle pénzeket nem vett fel a leté-pénztárból, mint ahogyan ezt az első fel-jelentések beállították. Erre hónapok multak el, amikor a vizsgálóbíró értesí-tést kapott, hogy Nicolae Ilie az Azori szigetekre utazott üdülni s onnan három hónap leteltével megküldte a Casa Mun-cii-nak állásáról való lemondását. Hírek szerint a sikkasztó tisztviselő 50 ezer

nem akarta észrevenni, hogy néhány hét leforgása alatt milyen kellemetlen helyzetbe hozzák azok a részvények Romániát.

Ez a rövidlátás, ez a kapkodás és ez a határozatlanság aztán kiválóan alkalmas volt arra, hogy közismert és befolyásos román politikusok ügyesen a hollandusok kezei közé juttassák a tulajdonukban le-vő részvényeket, olyan árakat érve el ér-tük, amikről ezelőtt néhány héttel álmod-ni sem mertek. Mert az történt, — állítja Grigore Filipescu — hogy

román politikusok üzérkedtek azokkal a papírosokkal, amelyekből a külföldi tőkések most hurkot fontak Románia nyakára.

A kölcsön-üggyel kapcsolatos pikanté-riákhoz tartozik az is, hogy néhány lap értesítése szerint Stirbey herceg is azzal az elhatározott szándékkal utazott Páris-ba, hogy tehetségéhez mérten akadályoz-zza a kölcsöntárgyalások sikerét.

A kormány cáfol.

Az Universul és az Epoca leleplezése óriási izgalmat váltott ki Bukarestben. Az izgalom a kormánypárt képviselőire is átragadt. Többen magához Mironescuhoz intéztek kérdést, hogy mennyi igaz és mi-lyen formában az Universul híréből.

Az érezhető izgalom és nyugtalanság hatása alatt a kormány ma délelőtt újabb minisztertanácsot tartott. Ez a miniszter-tanács kizárólag a kölcsön ügyével és az Universul hírével foglalkozott.

Hosszas vita után a minisztertanács cáfoló nyilatkozatot adott ki, közölve, hogy hamis az Universulban megjelent hír, amely szerint Popovici olyan horri-bilis összeget vásárolta volna meg a Bega-csatorna részvényeit.

A cáfoló nyilatkozat nem szól arról, hogy mekkora az az összeg, amit Popovici a részvényekért adott.

dollárral kezdte meg külföldi életét.

Ez a fordulat ismét lendületet adott a vizsgálatnak, amennyiben a vizsgáló-bíró újabb két szakértőt küldött ki a Casa Muncii könyvelésének a felülvizs-gálására. Ez a két szakértő aztán megál-lapította, hogy

Nicolae Ilie távozásával összesen hét és fél millió lej tűnt el a vasutasok „jó-letti” pénztárából.

még pedig úgy, hogy ezt az összeget a család tisztviselő a Casa de Depuneri-ből vette fel a Casa Muncii folyószámlá-járól.

Most ugyanis megállapítást nyert, hogy Nicolae Ilie-nak állandó meghatalmazása volt, amelynek alapján bármely összeget bárhol felvehetett a Casa Muncii nevé-ben. Ezt a meghatalmazást Barbu Nicu-lescu, a könyvelési osztály főnöke és Ca-bureanu vezérigazgató-helyettes írták alá, ezek azonban az első vizsgálat során böl-csen elleplezték ezt a szerepüket és

elintézték a letétpénztárnál, hogy ennek ott ne legyen nyoma.

A második vizsgálat eredménye óriá-si feltűnést és megdöbbenést keltett a kormány köreiből is.

Raducanu közlekedésügyi miniszter ma délelőtt megjelent a Casa Muncii-nál és elrendelte Niculescu és Cabure-anu felfüggesztését, akiket a vizsgáló-bíró valószínűleg le fog tartóztatni.

Ma este a nyugdíjintézet igazgató-taná-csa rendkívüli ülést fog tartani Raduca-nu részvételével, aki javaslatba fogja hozni

az intézmény önkormányzatának a meg-szüntetését és a CFR-be való beolvasz-tását.

Közben Nicolae Ilie a szigorú ellenőr-zés jóvoltából vigan élvezi a vasutasok keserves pénzét.

Egy riporter naplójából

Irja Mára Sándor (Páris)

Páris, február 25.

Az egyik francia irodalmi lapban most arról vitatkoznak, hogy hány olvasója van a francia írónak, a francia irodalomnak?

Kiadók, könyvtérjesztők, kereskedők adják össze az adatokat. Nem az a kérdés, hogy milyen példányszámban kel el egy-egy könyv Franciaországban, hanem, hogy nagyjából a körülbelül milyen embertömegnek szükségesek ebben az országban a könyvek? Olyan szükséglete, mint a ruha, vagy a kenyér. Hogy élni sem tud nélküle.

Néha eltérfergek egy-egy híres irodalmi szalonba, s hallgatom ezeket a párisi írókat, amint „példányszámok” felől vitatkoznak. Szédítő csillagászati számok röpködnek itt. Huszezer, negyvenezer, százezer. S a számozott példányok, az aláírt, finompapíros, illusztrált, méregdrága bibliophil kiadások, melyek felvágatlanul kerülnek be a gyűjtők könyvtárába, akik barbarságnak tartják feladni egy könyvet... „Negyvenezeren alul” egy író nem is számít. Ugy kell ezt érteni, hogy olyan író, akinek egy-egy könyvéből nem ad el a kiadó az esztendőben legalább negyvenezer példányt, kívül áll az irodalmi versenyen, kissé dilettánsnak számít, fölösleges tehernek.

Morand „negyvenezeret ad el” a multkor eladott egyik könyvéből már százezeren felül. Duhamel „elég jól ad el”, publicitás nélkül negyvenezeret, nem is engedheti hirdetni könyveit. Valéry főként a gyűjtőknek ad el, most kiadók végre verseinek egy olcsó, gyűjteményes kiadását, tizenöt frankért, s az írók a markukba nevetnek, mint olvastam, mert most az olcsó kiadás alkalmából, végre ki fog derülni, hogy Valéry „nem ad el” semmit, nem kell a közönségnek, szóval egy hülye.

Mindezt kissé kívülről hallgatom, egy szárnyas ablaknak dübörögve cigarettázva. Ha behunynom szemem, s elfelejtem, hol vagyok, könnyen az értéktözsde képzelettem magam. De, úgy olvastam, ez már a Goncourt-ok idejében is így volt a párisi irodalmi szalonokban. Ez az „irodalmi élet”.

Félfüllel hallgatom néha a vitát, idegenül. Ez lenne a siker, amit ezek itt beszélnek? Igen és nem.

A „példányszám” siker volt mindaddig, amíg a könyv önmagát „adta el”. Telát, amíg nem voltak nagy lapok, irodalmi díjak, plakát, reklám, publicitás. Ma ez nem számít már semmit. Stendhal idejében még csakugyan jelentett valamit, ha egy könyvet sok példányban vásároltak. Ma nem jelent többet, mint a kiadó ügyességét. Sőt, legtöbbször gyanús a nagy siker. Valami romlandó van mögötte, piaci.

Ezért érdekes a statisztika, mely azt szeretné lehetőleg megbízhatóan kimutatni, hány embernek igazi életszükséglet Franciaországban a könyv? Németország után itt olvasnak legtöbbet a világon. A könyveket potyára dobálják meg ma is, pottom olcsón. Nincs az a szegény munkás, vagy kishivataltnok, aki a 12 frankos új könyvet, vagy a még olcsóbb régijt, meg ne szerezhetné magának, ha igazán kívánja. Minden statisztika gyanús s bizonytalan, különösen Franciaországban az, mert a franciák nem megbízható statisztikusok. Valamit azért mégis kiad a sok adat. Az eredmény megdöbbentő.

Hosszas kutatás és összehasonlítások után azt jelentik a francia kiadók, könyvtérjesztők, kereskedők, hogy a francia nép „olvasóinak” számát negyvenezerre lehet becsülni. Ezt persze nem úgy kell érteni, mintha egyes kiadások nem fogynának el itt az idő elteltével akár millió példányszámban is. De az ugyesim nem mond semmit, mert díjat pótellet, unalom sokszor kényszerít olyanokat is könyvpolvasásra, akiknek különben nem kényerük a könyv. Ez a negyvenezer a törzspublikuma a francia könyvnek, ez az az elite-csapat, mely igazán s meggyőződéssel olvas, kik számára a könyv olyan, mint a levegő, nem tudnak élni nélküle. Ez a negyvenezer ember szerte-szórva él egész nagy Franciaországban, s a zöme persze Párisban. Ők a gondolat közönsége. Az írók nekik írnak. Ha új könyv jelenik meg, az első néhány ezer példányt e negyvenezer közül kapkodják el néhányan. A kiadók, könyvtérjesztők szinte népszerűt ismerik őket. Éptelen lehet rájuk, könyveket lehet kiadni számukra, ők biztosan megveszik. Az irodalom szűkebb családja ők, a meghittek, a bizalmasok.

Végeredményben, így szól az anket eredménye ők a francia olvasópublikum. Negyvenezer. Ez a gárda, a többi, az ügyelész, alkalmi olvasók, szedelek, horla. Ezek a többiek lehetnek akár millióan is alkalmilag, nem számítanak. Franciaországban, így hangzik az ítélet, a

kevesebbet számítanak értékjegyzéséi. Csakugyan, százezer példányban adták el X. új könyvét? Vajjon mi hibája lehet? Betű klasszikus hazájában, negyvenezer ember olvas.

Sok ez, vagy kevés?

Ha otthoni mértékkel mérjük, elképzelhetően sok. Negyvenezer? Egész hadsereg, — meg lehet nyerni velük egy civilizáció nagy útközetét, ahogy ezt a franciák időről-időre meg is teszik. Ha így nézzük, biztosan elmondhatjuk, hogy Magyarországon s az utódállamokban a magyar könyvnek mindössze négyezer olvasója van, vagy annyi se. Negyvenezer? Olyan, akinek életszükséglete a könyv? Talán ezer se. Budapesten ezer passzionátus olvasó él talán, s néha úgy tűnik fel, hogy mind az ezret személyesen ismerem.

De ha másképp fordítjuk, ez a negyvenezer szám azt jelenti, hogy a negyvenmillió francia népnek csak egy ezreléke olvas. Nem szeretem az embereket százzalékkal mérni, de a számok néha megtevesztően hitegetőek. Minden ezer franciára jut egy olvasó. Ezt ők mondják, s el is lehet hinni. Nem számít az, hogy egy irodalmi díj, ügyes reklám néha elrejt egy könyvet tíz százezer példányban. Remarque könyvéből eladtak félmillió példányt, de attól e különben jószándéku s rokonszempes könyvből nem lett még irodalom. Másrészt tudom azt, hogy amit főpályájakon a francia író nagy-

szert lehetőségeiről mesélnek. Jórészt lóditás és tájékozatlanság. Az igazi, magasrangú irodalom itt sem kell a tömegnek. Az írók legjava nyomorogva, ha könyveire utalva kellene megélnie. Új könyvet, ha komoly irodalom, igen nagy kiadók itt sem adnak ki több példányban, mint három-ötezerben; akár nálunk, odahaza. Különös, de így van. André Gide szegény ember, aki vagyónát éli fel. Mindenki elismeri, ő az első, aki az irodalmi verseny felett áll, csak éppen nem lehet eladni könyveit. Mikor a Congoba utazott el kellett könyvetélnie könyvtárát, hogy összhozza az utiköltséget. Fatai francia írók, akiknek „világsikerük” van abból élnek, amit a hivatalban megkeresnek. Egy-két szerencsés, mint Duhamel, kivétel. A könnyebb fajsúlyúak, mint Morand, Mauris, Maurice s végül a mulatók és prostituáltak, a Dekobrák és társaik persze vagyónokat keresnek; de az ilyesminek semmi, vagy csak nagyon kevés köze van az irodalomhoz. Itt, Franciaországban, ahol negyvenezer az olvasó, az ugynevezett „tisztá irodalom” művelőjének majdnem éppen olyan nehéz s reménytelen a sora, éppen úgy aszkétaságra s szegénységi fogalomra van ítélve, mint nálunk, vagy Amerikában, vagy akárhol. Dreiser, a legnagyobb élő amerikai író, akihez a Nobeldíjnyertes Sinclair Lewis ugy viszonylik, mint Dekobra André Gidehez, vagy a Courts Mahler Sigrid Undselhez, hatvanéves koráig a legnagyobb nyomorban, súlyos gondok között élt. James Joyce, aki forradalmasította a XX. század irodalmát, ma is a legszűkebb körülmények között él Párisban. Negyvenezer professzionátus olvasó sem tud annyit adni egy-egy nagy könyvnek, hogy a kiadó s az író életre-zsijét biztosítsa. Erre a palóság tanít. A

publikumnak ehhez semmi köze. Tulajdonképpen nem is illik beszélni róla. Ez az irodalom magánügye. Hallgatni kell róla továbbra is, mint a rongyos nadrágról, szemérmes szerénységgel, ahogy hallgatnak róla, mióta emberek könyvet írnak.

Ha a negyvenezer francia olvasóra gondolok úgy érzem, nincs okunk szégyenkezni. Nálunk is akad néhány száz. Olyan egészen professzionátus talán négy száz. Negyvenet egészen biztosan ismerek. Sajnálok is őket. A könyv, az igazi könyv, tehetetlenül merül el a mesterségesen lenyesztett könyvek tengerében. Sokan úgy tartják, nem érdemes foglalkozni vele, mikor a másolat a családias hü. Arra kell gondolnom, ebben a francia könyvoceánban, hogy egy kis nemzethez tartozom, ahol, ha nem is olyan régtől, mint itt, — mert itt ötszáz éve minden nyomtatott Betűt halálosan komolyan vesznek —, de van mégis néhány száz ember, a civilizációnak egyik ilyen Keletre előre-tolt idegenlégiója, mely a nagy útközetben megállná a maga helyét. Mi az írók még szaraz kényeret sem tudunk adni. Egyáltalán nem tudunk neki adni semmit. S mégis, vannak íróink. Vannak köztük egészen elsőrangúak, kiket a legmagasabb mértékkel is meg lehet mérni. Ez fellelkesít. Mit számít a „példányszám”? Jele-e egyáltalán valamit, — nagyrodalmak története arra tanít, hogy nem jelent semmit. Dosztojevszki (dele végéig filléreket kapott munkájáért, Molière alkalmi darabok honoráriumából tengette életét. S Goethe élete végén naplójában arról panaszkodik, hogy Kotzebue darabjait gyakrabban játszik, mint az övét. Az ember csendes lesz, alázatos.

Feketeszesz helyett — megadóztatott borszeszt találtak Temesvárt

A Friedmann-féle szeszgyár felév óta már nem a Friedmann-család tulajdona

Temesvár, február 25.

Röviden beszámoltunk arról a rajtaütésről, amelyet két szeszinspektor végzett egy temesvári szállító-vállalat üzlethelyiségeiben, ahol több mint nyolcezer liter, állítólag adózatlan szeszt foglaltak le. A rajtaütés egy feljelentés alapján történt, amint értesülünk azonban.

A feketeszesznek vélt elraktározott ital szabályszerűen megadóztatott borszesz volt.

Ezzel kapcsolatosan említjük meg, hogy a Friedmann-féle szeszgyár, amely-

nek cége Mezőgazdasági Ipari Rt. felév óta nem a Friedmann család tulajdona, amelynek tagjai részvényrészvételükkel egy új konzorciumnak adták el.

Igy sem a Friedmann család tagjainak, sem pedig Kun Richardnak, a kamara alelnökének nincs köze a Friedmann-féle gyárból kikerült, állítólag adózatlan szesz ügyéhez.

mert nem tagjai már az igazgatóságnak, a céghivatalnál is töröltették magukat s semmiféle kapcsolatot a gyárral nem tartanak fenn.

Letartóztatották a Concordia-filmvállalat tulajdonosait

Farkas István! tegnap este, Farkas Márton baróti szeszgyárost, ma délből vette a rendőrség őrizetbe

Brassó, február 25.

A Concordia-filmvállalat ragasztóműhelyében történt robbanási katasztrófa legtragikusabb áldozatát, a borzalmasan megcsontított testű Köpf Margitot tegnap, kedden délután helyezették örök nyugalomra a neológ zsidó hitközség temetőjében. A szerencsétlenül járt munkásleányt óriási részvét mellett temették el.

Miután a tragikus katasztrófa másik két áldozatának, Gergely Vilvának és Oláh Bókának holttestét is sikerült agnoszkálni, az ügyészség a temetési engedélyt ma délután 4 órára megadta az áldozatok hozzátartozóinak.

A robbanási katasztrófa körülményeinek megvizsgálására indított vizsgálat egyébként ma délből teljesen befejeződött. Amint már tegnap is jeleztük, az ügyészségnek és rendőrségnek az volt a legfontosabb feladata, hogy kiderítse, kit terhel a felelősség a borzalmas szerencsétlenségért.

A Concordia-filmvállalat igazgatója, Farkas István, aki a robbanás idején Nagyváradon tartózkodott, még hétfőn jött vissza Brassóba, kihallgatását azonban sem a rendőrség, sem Voina vizsgálóbíró nem ejthette meg, mert nem volt jelen apja és üzletársa, Farkas Márton baróti szeszgyáros.

Farkas István igazgatót tegnap délutánra rendelte be kihallgatásra a vizsgálóbíró és este 6 óra felé meg is jelent a rendőrségen, ahol Craciun rendőrigazgató hallgatta ki.

Kihallgatása után Craciun rendőrigazgató közölte vele, hogy a vizsgálóbíró utasítására előzetes letartóztatásba kell helyezni.

Farkas István, aki a borzalmas szeren-

csétlenség hírére még Nagyváradon megrendülve vette tudomásul, lesújtva értesült a vizsgálóbíró döntéséről. Az éjszakát már a rendőrségen töltötte.

Apja, Farkas Márton, baróti szeszgyáros, aki társulajdonosa a Concordia-filmvállalatnak, csak ma, szerdán reggel jelentkezett a rendőrségen.

Kihallgatása után Craciun rendőrigazgató vele is közölte, hogy a vizsgálóbíró utasítására őt is előzetes letartóztatásba kell helyezni.

A hatóságok álláspontja szerint a Concordia-filmvállalat tulajdonosait a következő okok miatt kellett őrizetbe venni: Nem volt hatósági engedélyük a filmragasztó-műhely és a filmvállalattal kapcsolatos laboratórium fenntartására, mint azt a Monitorul Oficial 1927 évi 70-ik számában megjelent törvény előírja. De ezenkívül nem tették meg azokat a biztonsági intézkedéseket, a melyeket a rendkívül könnyen robbanó filmananyagokkal dolgozó helyiségek számára előírják a törvények.

A Tulliu-villa első emeletén ragasztó-

műhelynek berendezett helyiség pedig méreteinél fogva sem volt alkalmas arra, hogy ottan filmeket előírásokon kezelhesenek. S azonkívül vaskályha volt a kamarszerű szűk szobáskában, jóllehet az ilyen javítóhelyekben, vagy filmlaboratóriumokban fűteni és tüzelni egyáltalán nem szabad.

Miután többszörös felelősség terheli a két igazgatót a robbanásért és a három munkásleány megrövidítő haláláért, a vizsgálóbíró kötelességszerűen rendelte el őrizetbevételüket gondatlanságból okozott emberölés miatt.

Holló román község visszakivánczik Csikhoz

Gyergyószentmiklós, február 25.

A sovinizmusnak az az esztelen politikája, amely kisebbségeket akként vél eltüntetni, hogy kisebbségi többségi községeket átcsatol olyan szomszédos megyékhez, amely román többségű, egyetlen esetben be nem vált.

A román és magyar nép századokon át volt békés együttélése, egymásrallaltsága. Jóban-rosszban testvéri sorsközössége nem semmisülhetett meg tízenkét év alatt s különösen a székelyföldön számtalan megható példát adott arra, hogy a románság nem törődik bele megyci, járásai beosztásának magasabb érdekből történő összekuszálásába.

Ez a magasabb érdek csatolta át annak idején botorul Tolgyes, Békás, Holló, Borszék községeket Neamt megyéhez s Várhegy-Salamás, Galocás községeket Maros megye román többségű járásához, valamennyit a magyar többségű Csikról. Az átcsatolás egyenével lehetetlen telek könyvi, bíráskodási és igazságszolgáltatási állapotokat teremtet. Ugyiszolygókereztől forgatott fel mindent s az ügyesbajos lakosság azt sem tudta, merre szaladjon hivatalos dolgaiban.

Tolgyes és Békás községek óriási erőfeszítések után visszacsatoltatták magukat Csikhoz, most pedig a szintén román Holló község előljárássága és képviselőtestülete állapította meg egyhanguan, hogy mai hóvartázendósága a községre mérhetetlenül káros s ezért követeli hogy anyamegyéjéhez, Csikhoz csatolják haladéktalanul vissza. Egyben közölte ezirányú óhaját az illetékes minisztériummal.

Mással Borszék község községi tanácsa tartott gyűlést s ugyancsak a Csikhoz leendő visszacsatolása mellett foglalt állást.

Mult héten a szintén román többségű s marosi járáshoz átcsatolt Várhegyen volt egy gyűlés, a községi előljárásság részvételével, egyhangú lelkesedéssel fogadták el a határozati javaslatot, amely követeli Várhegy községnek a gyergyószentmiklósi járáshoz történő azonnali visszacsatolását.

A kormánypárt erdélyi frakciója és a feketeszessz

Az erdélyi képviselők radikális vizsgálót és példás büntetést követelnek

Bukarest, február 25.
A kormánypárt parlamenti képviselői erdélyi csoportja tegnap délután új-
külön értekezletet tartott a kamara
bizottsági termében. Az értekezle-
ten az erdélyi képviselők vezére, Man-
iuc elnök, aki az egyházi állam-
ügyekben sikeresen vitta meg a
görög-katolikus egyház érde-
keit.
Az értekezletnek egyetlen fontos tár-
sága volt: a feketeszessz kérdése, amely
az előadó és a felszólalók egyhangú vé-
leménye szerint egyre inkább kompro-
mittálja nemcsak a kormányt hanem

az egész nemzeti parasztpártot.
Eppen ezért az erdélyi képviselők elha-
tározták, hogy nyomtatékosan követelni
fogják a kormánytól a feketeszessz kér-
désének becsületes, teljesen tisztá-
sát és a tömegeket is megnyugtató elintézését.
Követelik az erőteljes vizsgálatot és a
bűnösök példás megbüntetését, mert
csak így háríthatja el a kormány azt a
látszatot magáról, mintha egyes tag-
jain keresztül neki is része volna eb-
ben a sötét és undorító üzérkedésben.
A határozatot Maniuc fogja a kor-
mányelnök és a szakminiszter tudomására
hozni.

Temesváron villanystrájkot kezdtek a kereskedők

Gyertyákkal és halotti-mécsékkal világítják a kirakatokat

Temesvár, február 25.
A drága villany problémája nemcsak Kolozs-
váron, hanem Temesváron is mozgalomra kés-
ztette a kereskedőket. Temesváron olyan jól
egy villany-társaságnak, hogy erre az évre
10 millió lej felesleget irányzott elő, azonban
módolni sem akar arra, hogy a hektóvat órán-
ként 15,40 lejes árakat lesszállítsa.
Miután a kereskedők nem tudták békés uton
elérni azt, hogy a villanydíjakat 20-25 száza-
lékkal lesszállítsák, tegnap
összes temesvári kereskedők, — egyelőre
hat napi időtartamra, — strájkot kezdtek.
A kirakatokat hat napig nem fogják villany-
val világítani, az üzleteket is csak annyira vi-
lágítják, amennyire éppen mulhatatlanul szük-
ség van, s ha ez a tiltakozás sem vezet ered-
ményre,
gyertya, lámpa, karbid-világításra térnek át.
Temesvár belvárosa a villanystrájk követ-
keztében tegnap este már úgy nézett ki, mint
egy gyöngén kivilágított temető, halottak napja
előestéjén.
A kirakatokban gyertyák és halotti-mécsék
égtek.
Remélhető, hogy az egyöntetű fellépés jobb
belátásra fogja bírni a villany urait.

Franciaország évi 19 milliárd frankot költ hadügyi kiadásokra

Páris, február hó 25.
A francia politikai harpagon büntu-
tatos, hisztérikus rettegését kivételes
szépsége miatt és a „biztonság” után
előőrült hajszáját jellemzően dombori-
tatták ki a kamara tegnapi ülései, ame-
lyeken a hadügyi költségvetést és a ro-
moman növekvő munkanélküliség kér-
ését tárgyalták.
A hadügyi költségvetés tételeit ismer-
tő beszámolójában Bouillaux-Lafont
előadó annak a véleménynek adott ki-
tejezt, hogy a hadianyagokra nem for-
rának elegendő összeget, szó sem lehet
ahát a katonai kiadások további lefara-
sáról. Franciaország, —
előre szállította le hadserege létszá-
mát, tizenhat száz ezerrel csökkentette
az általános hadügyi kiadásokat s
emellett bevezette az egyévi katonai
szolgálati időt,
gy ennél tovább már nem mehet. Bouil-
laux-Lafont ezután összehasonlította a
francia haderőt a szomszédokéval s el-
sorban arra mutatott rá, hogy amíg
németországban 259 ezer ember hat évig
szolgál, addig Franciaországban. — a
szolgálatot persze nem számítva —
csak 270 ezer kiképzett katona szolgál.
Szerint a többlet „csak” 11 ezer.
A leszerelés terén Franciaország kö-
vetkezésképpen csupán akkor tehet to-
vábbi lépéseket, ha nemzetközi haderő-
ről is beszámítják területét. A feltétlen
mindenáron való leszerelés veszedelmes
tárgy. Amig ugyanis hiányoznak meg-
előző nemzetközi biztosítékok, minde-
gy az államok biztonságának legfőbb
garanciáját csak a haderő képezi.
A hozzászólások során Chouffet szoci-
alista hangoztatta, hogy
Franciaország évente 19 milliárd fran-
kot fordít hadügyi kiadásokra.
Maginot hadügyminiszter idegesen cá-
polt ezt az állítást s azt bizonygatta,
hogy ezek a kiadások nem haladják meg
15 milliárdot.
Chouffet erre kijelentette, hogy azo-
kat a tételeket is számításba kell venni,
amelyek ugyan a többi minisztériumok
költségvetésében szerepelnek, de lénye-
gében katonai célokat szolgálnak. Ilye-
nül képen
az adóbevételek 35 százalékat hadügyi
kiadásokra fordítják ugyanakkor, a
mikor a munkanélküliek száma egyre
szaporodik.
Sürgette a haszontalan hadügyi kiadá-
sok szigorú ellenőrzését, aztán rámuta-
zott arra, hogy különben sincs értelme
az olasz határon épített betonfedezékek-
nek, amikor a legközelebbi háborút tud-

valevőleg a levegőben fogják megvívni.
Maginot hadügyminiszter:
— Nekem kötelességem leszűrni a vi-
lágháború tanulságait, de biztosíthatok
mindenkit, hogy a légiháború sem talál-
ja felkészületlen Franciaországot!
Chouffet a továbbiakban hangoztatta
a francia nép békeszeretét, amit a kor-
mány lehetetlen háborús politikájával
a külföldön diszkreditál.
Számos további hozzászólás után az es-
ti ülésen Maginot hadügyminiszter kime-
ritően válaszol a vita-szónokoknak és
védelmezte a költségvetést.
Ezekután foglalkoztak a munkanél-
küliség kérdésével. Landry munkaügyi
miniszter előadta, hogy a munkanélkü-
liek száma nem várt méretekben növek-
szik s ezidőszent a hivatalos megállá-
pítások szerint 32 ezer. Ebben a pillá-
natban a karzatokról a kommunisták
röpiratokat szórtak le az ülésterembe
„Munkát, kenyeret!” jelszavakkal.
A röpiratok kimutatják, hogy a teljes
munkanélküliek száma félmillióhoz
közeledik,
a részleges munkanélkülieké pedig meg-
haladja a milliót. A karzatokat emiatt
nyomban kiürítették.
A munkaügyi miniszter a kormány ne-
vében 50 százalékos, azaz kereken 25
millió franknyi hitelemelést javasolt a
munkanélküliek támogatására, amivel
szemben Leon Blum szocialista vezér
számmilliót követelt. A szocialista indit-
ványt a kamara 285 szavazattal 268 elle-
nében elfogadta, miután azonban a szá-
vazás kapcsán nem vetették fel a bizal-
mi kérdést, a szocialista javaslat győ-
zelme nem járt végzetes következmé-
nyekkel a kormányra nézve.

Tiltakozik a német kor-
mány.
A berlini Wolff-irodát, amely félhiva-
talos ügynöksége a német kormánynak,
Bouillaux-Lafont tegnapi expozéjával
kapcsolatban felhatalmazták annak köz-
lésére, hogy a birodalom hadsereg
mindössze százötvenezer főnyi s nem
több.
A franciák előszeretettel számítják
hozzá a tényleges Reichswehr-hez a 100
ezer főnyi birodalmi rendőrséget is s
Bouillaux-Lafont francia képviselő csak
ily módon beszélhetett a kamarában 250
ezer emberből álló német haderőről. —
Ugyanekkor említésre méltó, hogy Fran-
ciaország belföldi hadserege valójában
350 ezer katona, a különbség tehát a két
hadsereg között nem „csak” 11 ezer, ha-
nem kereken 200 ezer.

Inog a kormány pozíciója

Maniucért futárt küldtek

Bukarest, február 25.
Annak ellenére, hogy a kormány a
párisi kölcsöntárgyalásokról egyre biz-
tatóbb híreket ad ki,
a nemzeti parasztpárt kebelében to-
vább nő a nyugtalanság és az aggoda-
lom.
Bizonyos ugyanis az, hogy a párisi tár-
gyalásokkal kapcsolatos sok és megalá-
zó nehézség annyira meggyöngyöztette a
kormány helyzetét, hogy most már ab-
ban az esetben sem maradhat sokáig
uralmon, ha a kölcsönszerződést sikerül
is nyélbeütnie.
Grigore Filipescu lapja, az Epoca, bár-
hogyan is alakuljon a kölcsön sorsa, a
jelenlegi kormány aligha tarthatja to-
vább a hatalmat. A parlamenti ciklus
március 15-én zárul, illetve március 14-
én, mert 15 vasárnapra esik. Ez a vasár-
nap pedig nagy meglepetést tartogat a
kormánynak is, amely érzi a veszét s
mindent elkövet, hogy a parlament mun-
káját április 15-ig meghosszabbítsa. Időt

akar nyerni az esetleges kedvezőbb for-
dulatra. Ez azonban már aligha sikerül
neki.
Mironescu kormányelnök és Mihala-
che, aki Maniuc távollétében a párt leg-
főbb irányítójaként szerepel, teljesen
tisztában vannak a helyzettel.
Mihalache újabb futárt menesztett az
üldülő tényleges pártelnök után Ra-
chitean fiatal kormánypárti képviselő
személyében, aki már el is utazott.
A futár úgy Mironescutól, mint Mihala-
chetől levelet vitt Maniuc-hoz. Mironescu
a helyzetről számol be részletesen, Mi-
halache pedig a következőket írja:
A helyzet nagyon komoly, úgy annyi-
ra, hogy a párt nem nélkülözheti to-
vább az elnököt.
Föltétlenül szükséges, hogy a pártvezér
azonnal hazajöjjön, mert ez az egész
párt óhajta, sőt követelése. Bármelyik
pillanatban előállhat az a válságos hely-
zet, amikor Maniuc jelenléte elkerülhe-
tetlenül szükséges lesz.

Tovább folyik az ádáz harc a kolozsvári ortodox zsidóhitközség és a szakadár szefardok között

Mire költöttek a szefardok két millió?

Kolozsvár, február 25.
A kolozsvári ortodox zsidó hitközség
háboruja a szakadár szefardokkal —
ugylátszik — nem ért véget azal, hogy a
meghurcolt Glasner Akiba főrabbit sza-
badlábra helyezték.
Ma délelőtt páratlanul, rajtaütésszerűen
dr. Dunca vizsgálóbíró és Colfescu fő-
ügyész, két rendőrkapitány és két
könyvszakértő társaságában megjele-
tek az ortodox hitközség irodájában és
ugy a könyvelést, mint a levelezést
1927-ig visszamenőleg felülvizsgálták.
A kiszállás állítólag újabb névtelen fel-
jelentés alapján történt.
A könyvek felülvizsgálásánál megalla-

pitást nyert, hogy a hitközségnek a leg-
pontosabb könyvelést végzik, minden
kiadási tételt indokolt és igazolt.
Dr. Klein Miksa ügyvéd, mint a hit-
község ügyésze, most beadványt intézett
dr. Dunca vizsgálóbíróhoz, amelyben ké-
ri, hogy az anyahitközségnél lefolytatott
vizsgálat után — szálljanak ki a hatóság
közvegi a szefardokhoz is és állapítsák
meg, hogy
mire költöttek el azt a két millió lejt,
amelyet vágatási díjakban (gabetta) el-
vontak a szefardok az anyahitközség-
től?
A kiszállás valószínűleg még ma, vagy
holnap megtörténik.

Brassóban baloldali tüntetés volt a Remarque-film bemutatásakor

Brassó, február 25.
A Remarque-film megérkezett Brassóba
és előadásait az Astra-Apollo-moziban
tegnap délután 5 órakor már meg is kez-
dették. Tekintettel arra, hogy a városban
olyan hírek terjedtek el, hogy a film el-
len tüntetések készülnek, a rendőrség ör-
járatot küldött a mozi elé, hogy az esetle-
ges tendzavarásokat megakadályozza.
Az ötórás délutáni előadás teljesen si-
mán és zavartalanul pergett le, csak 7
órákor, az előadás végeztével történt meg
a várt tüntetés a mozi előtt. A nézőtérrel
kitöltülő közönség soraiban egy fiatal
munkásleány kiáltozni kezdett s többek
közt a következőket mondotta:
— Le a szovjetellenes háborúval!
A mozi elé vezényelt rendőrök a mun-
kásleányban felismerték Sorbán Erzsit, a
kit különben is köröztek egy vasárnapi
munkásgyűlésen elmondott igaztató beszéde
miatt. A rendőrök hozzáléptek és felszó-
lították, hogy kövesse őket a rendőrségre.
Ekkor azonban mintegy 30-40 főnyi
ifjumunkás csoport vette körül Sorbán

Erzsit és védelmükbe vették a rend-
őrökkel szemben.
Amíg az egyik rendőr kocsit hozatott,
hogy a tüntető leányt feltűnés nélkül
szállítsa be a rendőrségre, Fodor József
ifjumunkás Vultur Demeter rendőrré ve-
tette magát és tetteleg inzultálta.
A rendőrök végül is kocsiba tuszkolták
Sorbán Erzsit és kísérve az ifjumunkások
csoportjától, valamint az összeverődött
kiváncsiak seregétől, beszállították a
rendőrségre, ahol a vizsgálatot azonnal
megindították ellene.
A rendőrség megállapította, hogy
az ifjumunkások a Concordia-filmpál-
latat ragasztóműhelyében elégett Köpf
Margit temetéséről jöttek vissza és úgy
rendezték a tüntetést az Astra-mozi
előtt.
Arról is tudomást szerzett a rendőrség,
hogy a robbanási katasztrófa másik két
áldozatának ma délutáni temetésén is
tüntetésre készültek a kommunista érzésű
ifjumunkások s ezért közülük ötöt még a
tegnap este őrizetbe vettek.

Telet. 518. **MODERN MOZGÓ** BRASSÓ

Ma a filmgyártás örökbecsű alkotása
SHAKESPEARE nagy színműve

A velencei kalmár

Főszerepben:
Harry Liedtke Clara Rümmer
Werner Krausz Hermann Picha
Magyar feliratok!

Jön! A legnagyobb német éneklő, beszélő filmoperette Jön!

KEISERLIEBCHEN (A császár szerelme)

LIANE HAID és WALTER JANSSEN-el.

Jön! Jön!
Német bűnügyi attrakció

Dr. Fu Manchu

Izgalmas érzékeltető történet
kínai miliőben.
Főszerepben: WARNER OLAND.
Western beszélőgép.

Zord napokon, a téli sportnál NIVEA-CRÈME

de úgy, hogy előbb bedörzsöli, mielőtt kimegy az éles levegőre. Nivea krém teljesen behatol a bőrébe, anélkül, hogy a bőr utánafényes legyen. Minden este lefekvés előtt dörzsölje be arcát és kezét alaposan Nivea krémmel. Örömmel fog a újból és újból tapasztalni, milyen bársonyos, puha a bőre és milyen fiatalos, egészséges üdesség a külseje. Egyetlen más őrleporó krém — bármennyire dicsérik — tud a Nivea krém pótolni, mert csak ez tartalmazza a bőr táplálásához nélkülözhetetlen Eucerit-et.

Dobozokban: Lei 16.—, 34.—, 72.—. Tubusokban tiszta ónból: Lei 30.—, 45.—
Emil Ziegler, Braşov-Brasso, Vasut-uca 43

Bocu Sever megrajzolja három politikai nagyság archéjét

Argetoianu, Prezan, Titulescu

Ahogy a krízist egy kormánypárti látja

Bukarest, február 25.
A kamar folyosóján két egymás mellett álló börtönből ültünk. Bocu Sever temesvári tartományi igazgató mondja tollba az alábbiakat. Nem interjú, nem politikai nyilatkozat, inkább helyzetjelentésnek lehetne nevezni. Helyzetjelentés a bukaresti politikai frontról.

— Igen, belátom, hogy a helyzet nagyon súlyos — mondja Bocu Sever, aztán felcsattanó hangon folytatja — tényleg súlyos, a helyzet, tényleg krízis van, de mégis mi nemzetiparasztipárt vagyunk az egyetlen szervezet, amely az országban és mégis egyedül Maniuról hiszi az ország népe, hogy ő az a Messiás, aki a jelenlegi krízisből ki tudja húzni az országot. Nincs egyetlen olyan ellenzéki párt sem, ideszámítva az állítólagos személyiségek tervezett kormányát is, melyek nagyobb erővel, több energiával tudnák ma vezetni az ország szekerének gyeplőjét. Ha bárki is venné át tőlünk a hatalmat, ők is csak ugyanazon programnak alapján dolgozhatnának, ahogyan azt mi terveztük.

Bocu Sever szinte a saját megnyugtatóására így folytatja:

— Egy új kormány...? Teljesen elképzelhetetlen, hogy a jelenlegi körülmények között egy új kormányt venni át tőlünk a hatalmat, hiszen ennek azonnal új választásokat kellene kiírnia, ez pedig materiális esztelenység volna... Na igen, honnan vennénk a jelenlegi helyzetben négy-öt száz millió lejt, amennyibe a választások kerülnének?

— És a krízishirek?... — tettük fel a kérdést.

— Semmi. Tényleg történt néhány sikertelen akció a kormány részéről, de a sikertelenségeikért nem a kormány felelős, hanem az európai gazdasági helyzet. A gazdasági krízisnek európai karaktere van. Hogy a kölcsönt nem lehetett egy-két nap alatt nyélbe ütni, azon egyetlen szakember sem csodálkozik. A nagy romániai stabilizációs kölcsön megkötése óta egyetlen európai állam sem vett fel kölcsönt. Legfeljebb arról lehetne beszélni, hogy Popovici pénzügyminiszternek talán még várnia kellett volna néhány hetet, mielőtt kiment a kölcsönt aláírni. De egyenesen neveléses gondolat, hogy a kormány most lemondjon. A helyzet éppen ellenkezőleg igaz. Egyenesen hazafiatlanság volna a kormány részéről, ha itt hagyná a helyét. Becstelenség volna... Egy hajóskapitány, aki ott hagyja a hajóját, amikor viharos tengerre érkezik...

— Mi igaz azokból a hírekből, hogy Popovici hazaérkezte után a kormányt át fogja alakítani?

— A kormány átalakításáról mindig lehet szó. A miniszterek is végre emberek, van köztük, aki nagyon jól beválik, míg a másik kevésbé. A kormányzásnak egészen furcsa misztériuma van. A gyakorlat megmutatta, hogy néha a legjelesebb legkitünőbb ember nem válik be, ha miniszteri bársonyszékbe kerül. A teoria és a realitás között óriási szakadék van. A politika az élet különös küzdőporondja. Ott tényleg csak az válik be, akit a természet erre a célra kiválasztott. Csak kevesen tudják, hogy milyen halálátlan súlyos feladatokat ró egy ilyen állás az emberre. Minden pillanatban megtartani tudni az egyensúlyt, soha el nem veszíteni a lélek-jelenlétét, minden pillanatban ezrefelé harcolni, higyje el, ez emberfölötti feladat.

Argetoianu archéje

— Mi a véleménye Argetoianuról?
Bocu Sever néhány pillanatig maga elé néz és az alábbi frappáns véleményt adja le Argetoianuról, a jövődéli tekintély kormány miniszterelnökéről:

— Ibsen szerint az, aki teljesen egyedül fel tudja venni a harcot egy világ ellen, annál erősebb, mennél inkább egyedül áll. De a politikában ez a paradoxon nem válik be. Képzelnék el napoleont vezérkara nélkül, vajjon mi lett volna belőle. Napoleon is a kortársai tették nagyvá. Argetoianu tényleg zseninek tartom, egy rabszódikus, tehetséges embernek, de Argetoianu első sorban — akarnak Argetoianu diktatúrát akar. De Argetoianu megelégedik arról, hogy diktatúrát csak akkor lehet bevezetni, ha az — szimpáikus a tömeg előtt. Igen, bármilyen furcsán is hangozzék, a diktatúra kezdetben mindig szimpáikus, enélkül létre sem jöhet. És Argetoianu nem egy szimpáikus egyéniség.

Bocu Sever elgondolkozik és bár fel sem tesszük a kérdést, de mintegy ösztönzerűleg

egy esetleges katonai diktatúráról beszél.

— A jelenlegi súlyos, szinte úgy szeretném mondani, forradalmi időkben az ország főereje: a hadsereg. Különös, félelmes, néma erő, hogy képviseljen a hadsereg. A néma tenger... A hadseregnek sohasem szabad részt venni a politikában és éppen ezért tartom veszélyesnek egy katonai kormány gondolatát. Nem szabad ezt a fenséges erőt kitenni annak a bizonytalanságnak, hogy politikai pártokra darabolódjon.

Prezan.

Beszélgetésünk során egészen természetes, hogy Prezan marsall neve is felemlítődött, ezt az arcképet festette róla Bocu Sever.

— Hacsak tíz évvel volna fiatalabb a marsall — talán csodát tudna művelni a mai helyzetben. Prezan marsall a háborúban valóságos országmentő szerepet játszott. A vezérkar főnöke volt és valósággal lenyűgöző tekintéllyel uralkodott mindenben. pessége állította helyre a

Egyedül az ő szervezőkészségével a háború alatt alatta szolgáltam. A nagyvezérkarba voltam beosztva, naponta beszéltem vele. Sokkal nagyobb és átfogóerejű volt a népszerűsége, mint Averescuak. Ma hatvanhat éves. Hogy ideig nem lépett ki a politikai porondra, ez szorosan összefügg zárkózott egyéniségével. Prezan olyan ember, aki csak akkor fog a nyilvánosság elé lépni, ha a végső szükség úgy kívánja.

Titulescu.

— És Titulescu? — tesszük fel a kérdést. Bocu Sever Titulescual kapcsolataiban is tud néhány érdekességet mondani.

— Titulescu is az Ibsen-emberek kategóriájába tartozik. Ő is egyedül áll. Ő is párt nélküli ember. — El sem lehet képzelni, hogy vállalkozni merne arra, hogy egy koncentrációs kormány élére álljon. Titulescu tisztában van azaz, hogy összefognának ellene. A politikai életből hiányzik az őszinteség, hol evik, hol a másik politikai csoport tenné fel a bizalmi kérdést. Egy ilyen koncentrációs kormány élére még ha annak az élén a kiváló koponyájú Titulescu is állna, nem volna egyéb, mint a belső felmorzsolódás. Koncentrációs kormányt el lehet képzelni Franciaországban, ahol egészen más a politikai atmoszféra, mint nálunk, de itt Romániában...? Egyetlen ízben a háború alatt működött egy koncentrációs kormány. Bratianu Ionel volt a miniszterelnök és emlékszem hány ízben jött hozzám Take Ionescu, panaszkodott, hogy nem bír egyáltalán dolgozni a liberálisokkal és később annyira elhidegült közöttük a viszony, hogy fontosabb tanácskozáskorra már meg sem hívták.

— És mi a kibontakozás útja? — volt az utolsó kérdésünk.

— A kibontakozásnak európai útjai vannak — mondta Bocu. Nézzem körül Európában mindenütt kényszerkormányok ülnek az ország élén, így van ez Magyarországon és így van ez nálunk is. Várni kell. A jelenlegi nagy világháborús új két politikai jelszava: Várakozás és türelem.

Elhívták Bocut és így abbamaradt ez az érdekes beszélgetés, de így is, ebben a rap-szódikus formában is megfelel a kitűzött cél-nak: Helyzetjelentés a bukaresti politikai frontról, vagy ahogy a kormánypárti látja.

(f. a.)

— Február 27-én tilos minden muzsika. A brassói rendőrkészlet ezután is tudomására hozza az érdekelteket, hogy február 27-én, a nagyhítt kezdetén szigorúan tilos mindenféle nyilvános előadás, táncmulatság és zene. Pénteken este tehát a moziban nem lesz előadás és a kávéházakban is szünetel a zene.

— Öngyilkos lett Miron Cristea unokaöccse. Tudósítónk jelenti: A bolozsmegegyi Nagyvárad közeli Rusen T. nevű 20 éves primárja, öngyilkos lett. A közkezdelt fiatal primár öngyilkosságának oka: szerelmi bánat. Rusu M. unokaöccse Miron Cristea metropolitának, aki tudvalegyőleg egyszerű földművescsaládból származik.

Cuza kongresszusra hívta hűveit

Zealea-Codreanu hét sajtópert indított a fogházból

Bukarest, február 25.

Cuza professzor, ugyanis, mint pártvezér, február 26-ra kongresszusra hívta össze hűveit Strojinec bukovinai városkába. A kongresszusra az ország minden részéből elküldik kiküldöttjeiket a cuzizmus hűveit.

A kongresszusra, amelynek megtartása bizonytalannal nem kelt nagy örömet a kérdéses bukovinai város lakossága között, Cuza nem kért külön engedélyt a hatóságoktól, mert azon az állásponton van, hogy, mint politikai párt szerepel s így joga van külön engedély nélkül

gyűlésre hívnia pártja tagjait.

A meghívóban egyébként azt hangsúlyozza a derék pártvezér, hogy az ő pártja azonos rend és a fegyelem pártjával.

Itt említjük meg, hogy

a letartóztatásban lévő Zealea Codreanu egy szerre hét följelentést adott be az illető ügyészséghez,

azok ellen a lapok ellen, amelyek bántották mertek írni róla a vaskardas-szervezet leleplezésével kapcsolatban.

Európa majdnem minden nagy városában riadó-készültségben voltak a rendőrségek

Eddigi jelentések szerint különösebb baj nélkül múlt el a „vörös nap”

Páris, február hó 25.

A moszkvai internacionálé — amint ismeretes — mára tüzött ki újabb vörös napot s utasította valamennyi ország kommunista pártját, hogy munkanélküli éhségfelvonulásokat és tüntetéseket rendezzenek.

A kommunisták mindenütt élénk szervező akciót is kezdtek, ugyanekkor azonban a rendőrségek sem maradtak télen s mára Európa minden nagyobb városában riadó-készültségbe helyezkedtek.

Az összes fővárosokban széleskörű előintézkedések történtek, hogy a tüntetéseknél még a kísérletet is elfojtsák.

Kopenhágában a rendőrség mintegy ötven kommunista vezető-embert őrizetbe vett s tömeges letartóztatások voltak Varsóban, Oslóban, Vilnában és Helsinkiben is.

Temetés és fáklvágásmenet kommunista zavargásokkal Németországban.

Az aacheni Eschweilerben tegnap temették el a legutóbbi bányászerecsétlenség 32 áldozatát. A temetésen megjelent a rajnai római katolikus és evangélikus püspök, valamint a birodalmi kormány képviselője is.

A szertartás első része rendben folyt le,

a temetőben azonban súlyos incidensekre került sor.

A forradalmi szakszervezeti ellenzék és a kommunisták szónokainak provokáló beszédei a jelenlévő rendőrtiszt félbeszakította, majd az ellenszegülő szónokokat eltávolította.

Erre általános tüntetés tört ki, úgyhogy a rendőrség kénytelen volt a tömeget a temetőből kiszorítani.

Eközben több összecsapás és zavargás ment végbe s a rendet csak este sikerült helyreállítani.

Zittauban a kommunisták megtámadták a nemzeti szocialisták fáklvágásmenetét Acélurakkal, boxerekkel és késekkel nagy verekezés keletkezett, amelyben

egy Kalbae nevű szociáldemokrata, a kinek semmi köze nem volt a tüntetéshez, meghalt, két csendőr, két rendőrtiszt és 25 tüntető pedig súlyosan megsebesült.

A kommunisták a fáklvágók közé ben zines üvegeket hajgáltak s ennek következtében többen égési sebeket is szenvedtek.

Temesváron ötven munkást vettek őrizetbe.

A mára beigért vörös nap tüntetéseinek megakadályozására a temesvári rendőrség a kommunista frakcióhoz tartozó munkások vezetői közül

50 embert őrizetbe vett.

Az őrizetbe vettek között van Baga János is, aki vezetője a temesvári munkásság temesvári szárnyának.

A rendőrség egyébként már napokkal ezelőtt megkezdte a nyomozást a vörös nap előkészületeinek leleplezésére. Házkutatásokat tartott több temesvári intellektuális és hírlapíró lakásán, de ezek a vizsgálatok teljesen negatív eredményekkel végződtek.

Tegnap délután Szimis Lajos és Szimis Lőrész munkásoknak a gyárvárosi Hajóutca 29. sz. alatt levő lakásán tartott házkutatást s ez alkalommal nagymennyiségű rőpcédulát találtak, amelyek elkoboztak. A Szimis testvérek bevallották, hogy a rőpcédulákat maguk állították elő és maguk terjesztették a munkások között.

A város területén kedd este óta meg erősített őrségek cirkálnak,

szerda délig azonban sem tüntetés, sem pedig rendzavarás nem történt.

A temesvári hatóságok remélik, hogy az egész nap és az éjszaka is nyugodtan telik el.

Budapest, február 25.

A déli órákig a mára bejelentett „vörös nap” súlyosabb incidensek nélkül telt el.

A rendőrség permanenciában van a főváros egész területén és mindenütt megakadályozza a csoportosulásokat. A késő délelőtti órákban az Erzsébet körúton mintegy ötven főből álló munkanélküli csoport gyűlt egybe és éltette a kommunizmust. A rendőrök szétoszlásról tiltották fel a csoportot, amely azonban a felhívásnak mindeztideig nem engedelmessé vált. Erre megkezdődött az egyénekenkénti igazoltatásuk.

A rendőrség tegnap este az egyik pesti erzsébeti vendéglőben őrizetbe vett hat férfit, akik a mai nap előkészületeit beszélték meg.

Egyébként a fővárosban teljes rend uralkodik.

Prága, február 25.

A „vörös nap” különösebb incidensek nélkül telik el. Egerben és Pozsonyban voltak eddig tüntetések, az utóbbi helyen úgy Maybaum Gvula nevű kommunista ügyvédjelölt lázító beszédet tartott a tüntetőkhöz, akiket felszólított, hogy kiáltsák ki Csehszlovákiában szovjetet.

Az utolsó 10 esztendő legnagyobb könyvsikere

REMARQUE:

Nyugaton a helyzet változatosan

Ezt a nagyszerű regényt mindenkinek el kell olvasnia
Brassói Lapok Könyvosztálya, Brassó

Az utolsó 10 esztendő legnagyobb könyvsikere

Hírek

Töröm a fejemet

Mádé asszony igen eszes,
Mert tiúkos feketeszese!
Vásárhelyen főzte ki ezt
S kisüslön a feketeszest.

Bünéért busuljon a ló!
Mádé asszony enniavaló!
Mert egy kicsit csalt e dáma,
„Csal-a-Mádé” neve mámal!

Ha fáj a londoni gyomra
Nyelne nek véle éhomra,
Egy kis fényképezőgépet
Bajáról így nyernek képet.

Vajh' az orvos mitse vét el
Amig készül a felpétel?
Kéri-e a pasast rája,
Hogy nevéssen gyomorszája?

INCONNUÉ

„Még mindig jó parti vagyok...!”

Százával kapja a házassági ajánlatokat Ehrenfeld Magda Bécsbe költöznek, nem Szalmárra

Nyiregyháza, február 25.

Ehrenfeld Magda ugylátszik nagyon megszokta az „interjú-adást”, mert a tárgyalás kezdete óta alig mulik el nap, hogy ne adna „nyilatkozatot” valamelyik újságnak, sőt az ítélet kihirdetése után is még minden alkalmat felhasznál, hogy beszéltesse magát.

A csunya emlékeztetői faterlepi dráma hősnője ma ismét „fogadta” az egyik budapesti lap riportert, akinek valóban elképesztő dolgokat mondott el népszerűségéről.

— Ne örüljenek az ellenségeim — mondotta a viharvert Magda, — mert még

— A brassói hadkiegészítő parancsnokság tudatja a tartalékos tisztekkel, hogy az MD. E. 1. katonakönyvek látmozása 1931. március elseje és május 31-ike között történik. A látmozásnál az összes tartalékos tisztek kötelesek jelentkezni. A törzstisztek és a tábornokok csak katonakönyvüket küldik el látmozás végett. A tisztek, a kapitányi rangjelzésig bezárólag, személyesen jelentkeznek. Azok a tartalékos tisztek, akik fel lettek mentve az alól, hogy 1931-ben hadgyakorlatra bevonuljanak, hozzák magukkal az erről szóló MD. D. O. igazolványt is. Nem jelentkeznek azok a tartalékos tisztek, akik a korhatárt már betöltötték, vagy akik azt 1931-ben fogják betölteni. (Altisztek 55 év, őrnagy 59, alezredes 61, ezredes 63, tábornok 65, tábornagy 67 év). A látmozásnál felülvizsgálják a katonai felszereléseket is, a kapitányi rangig bezárólag, ezért a tartalékos tiszteknek egyenruhában kell jelentkezniük, a lovas hadosztályokhoz tartozó tisztek tábori felszereléssel kötelesek jelentkezni, a mit 1931. március 1-ig kellett beszerezni. A főrangú tisztek az MD. E. 1. katonakönyv beiktatásakor tudassák, hogy van-e teljes felszerelésük. Azok a tartalékos tisztek, akiknek nincs egyenruhájuk, a garnizon szabóműhelyei szállítják a felszerelést.

A jelentkezések a következő sorrendben történnek: Tartalékos hadnagyok március 1—15, főhadnagyok március 16—31, kapitányok április 1—15 és főtisztek április 15—30. Azok a tartalékos tisztek, akik a meghatározott időn belül nem tudnak jelentkezni, március 1-ől május 31-ig bezárólag kötelesek jelentkezni. — A tartalékos tisztek katonakönyveinek látmozása a hadkiegészítő parancsnokságnál a délelőtti órákban történik. Mindennemű felvilágosítással a hadkiegészítő parancsnokság szolgál.

— Öt millióra emelkedett a munkanélküliek száma Németországban. Berlinből jelentik: A munkanélküliek száma a most közzétett hivatalos kimutatás szerint február 15-én 4 millió 991 ezer volt. Ez azt jelenti, hogy ma már minden bizonnyal elérte az 5 milliót, ha ugyan meg nem haladta.

— A marosvásárhelyi román liceum tanárai az áldozati adó ellen. Tudósítónk jelenti: Az itteni Papiu Ilariu liceum tanári kara tegnap értekezletet tartott, amelyen állást foglalt az áldozati adó ellen. — Határozatot fogadtak el, a melyben kifejtik, hogy a tantestület nem bírja az áldozati adót, s delegációt küldtek ki, amely Costachescu közoktatásiügyi miniszter elé megy a tiltakozással.

Bérharc a marosvásárhelyi Székely és Réti butorgyárnál. Tudósítónk jelenti: A Székely és Réti butorgyár mintegy 15 szakmunkása tegnap sztrájkba lépett. A munkásokat a cégnek az a törekvése kényszerítette a bérharcba, hogy a két hét lefolyása alatt 20 százalékos bérlepszítást érszakoljon ki. Egy héttel ezelőtt már tíz százalékos redukción eszközöltek, most pedig újabb bércsökkentést akarnak végrehajtani. A sztrájkba lépett munkások kollektív szerződés-tervezetet terjesztettek elő, amelyben ragaszkodnak az eddigi, már amúgy is erősen leszorított béreikhez. kimondják az akkord-munka megengedhetetlenségét, továbbá elutasítják az emberi méltóságukat megsértő zsebmotozás rendszerét. A sztrájkot Marosvásárhely egész munkássága támogatja.

— Meghalt a 42-ös ágyú keresztanyja. Essenből jelentik: Krupp Berta, a híres Krupp-művek néhai tulajdonosának a lánya, tegnap meghalt. Őröla keresztelték el a háboruban a híres 42-ös ágyúkat „kövér Bertának” s így neve bekerült a világtörténelem legremesebb fejezetébe.

— Kevés húst esznek Tordán. Tordáról jelentik: Torda város 1930. évi vágóhídi, állategészségügyi és állatforgalmi statisztikája érdekes adatot szolgáltat. Arról van szó, hogy a közönség huszfogyasztása az 1930. évben 78.043 kg.-al kevesebbet tesz ki az 1929. évi huszfogyasztásnál. Ime, a gazdasági helyzet dokumentuma.

mindig jó parti vagyok. Nézzen ide — és ezzel egy halom mindenféle színű boricéket mutatott az újságíróknak — naponta százával kapom a szerelmes leveleket és a fényesnél-fényesebb házassági ajánlatokat Romániából, Csehszlovákiából és Magyarországból.

— És férjhez fog menni? — kérdezte a hírlapíró.

— Egyelőre eszem ágában sincs. Majd ha elfelejtettem ezt az „ügyet”, akkor majd válogatok...

Végül kijelentette Ehrenfeld Magda, hogy téves az a hír, hogy ők Szalmárra költöznek, Bécsben fognak lakni.

— Kézdivásárhely iparosai és kereskedői a király elé mennek sérelmeikkel. Amint tudósítónk írja, Kézdivásárhely város iparosai és kereskedői a városháza nagytermében nagygyűlésre jöttek össze és tiltakoztak az adókiutak ellen. Dr. Dávid István, a Kereskedő Kör ügyésze ismertette a felmerült sérelmeket és indítványára egyhangulag kimondták, hogy nemcsak a pénzügyigazgatósághoz, hanem egyenesen Őfelsége elé mennek sérelmeikkel és memorandumban fejtik ki a múlt évben megállapított adók tarthatatlanságát. A nagygyűlést Lukács József kovácsmester, a vegyes ipartársulat elnöke vezette le.

— „A velencei kalmár”, az örökéletű Shakespeare-szimuláris rendezési filmváltozatát játssza ma a brassói Modern Muzgó. Velence pompájában játszódik le a nagyhatású cselekmény. Harry Liedtke legjobb alakítását nyújtja a filmben. Werner Krauss a címszerepben kritikán felül áll. A Modern Muzgó mai slágere iránt osztatlan érdeklődés nyilvánul meg.

Nem csoda

ha a kölcsön ilyen nehezen születik meg. Hiszen Párisból még csak telefonálni sem lehet Bukarestbe! Ha a tárgyalásokban valami fordulat áll be — aminthogy naponta megtörténik —, akkor Popovici nem mehet oda az interurbán-készülékhez és nem hihetja fel kormányát, hogy percek alatt újabb utasításokat kapjon, hanem — először ki kell neki tölteni egy csomó távirat-blankettát, azokat el kell juttatni a postára, fel kell adni, a párisi kisasszony lekopogja, egy néhány órán át utaznak a kérdések majdnem egész Európán keresztül a huzalokon, végre Bukarestbe lekopogják, felragasztják és kiképezik.

A válasznál ugyanez az eljárás — csak hogy megfordított irányban. Bukarestből — Párisba...

Már csaknem mindenünnen a világról lehet telefonálni nagy távolságokra. Budapestről nemcsak Páris és London, hanem New Yorkot is fel lehet hívni.

Csak nálunk létezik az, hogy ha az ember — mondjuk Araddal akar beszélni, akkor — se hallja.

A külföldi bankárok nincsenek hozzászokva ehhez a csigalassúsághoz. A román kormány jól tenné, ha a párisi bankároknak eme óráit is beleszámítaná a kölcsön — esélyeibe.

A költő azt mondja: — Minden órádnak leszakaszt virágát...

Popovici pedig azt táviratozza: — Minden órával nő a — kamat és fogy a — pénz.

Abban a gyorsasági arányban, ami a telefon és a táviró között van...

— Mükedvelő előadások a brassói magyar munkanélküliek felsegélyezésére. A brassói magyar mükedvelő egyesületek, nemes intenciótól vezelve, elhatározták, hogy a város magyar munkanélkülieinek felsegélyezésére három estén át színelőadást rendeznek, amelyeken Jókai: „Az új földesúr” című színművét fogják bemutatni. — A darab szerepeit Fóthy Károly színművészrel az élükön, a Brassói Magyar Dalárda, a Brassói Székely Társaság és a különböző legényegyletek mükedvelői fogják játszani.

— Törökországban bank létesült a feleslegessé vált mecsetek eladására. Istanbulból jelentik: Amióta Kemál pasa szétválasztotta az egyházat az államtól, tehát az utóbbi hat esztendő alatt, az isztiszeletek látogatása egész Törökországban annyira megcsappant, hogy sok mecset ma már teljesen üresen áll. Tekintettel erre, Istanbulban ugynevezett templombank alakult, amely a feleslegessé vált mecsetek értékesítésével foglalkozik. A mecseteket átalakítják és pénzügyzeteknek és vállalatoknak adják el üzlethelyiségül.

— Megmérgezte magát egy özvegyasszony, mert egész vagyonát elvesztette egy bankbukásnál. Szegedről jelenik: Az itteni Kas-szállodában az elmúlt éjszaka nagymennyiségű különféle méreggel öngyilkosságot követett el özvegy Vadány Edéné budapesti magánzónó. A szerencsétlen asszony annyi mérget vett be, hogy annak tizedrésze is elegendő volt ahhoz, hogy halálát okozza. Bucsulevelében elmondja, hogy jelentős összeggel volt érdekelve Fáradi Balogh Konstantin bankjában, amely tudvalevőleg az elmúlt hetekben tönkrement és ezzel özvegy Vadányét is a teljes anyagi romlásba döntötte. Érdekes, hogy Vadányné leánya három évvel ezelőtt ugyancsak öngyilkossággal vált meg az élettől.

— UJITSA MEG lejárt előfizetését idejében, hogy megszakítás nélkül mindennap küldhessük továbbra is címére a lapot. (Kisérje figyelemmel a címkén feltüntetett lejáratot.)

— A nagyiklodi talmudista zsidó ipariskola vezetője Brassóban. A mindenütt egyaránt pusztító gazdasági válság közepette valósággal öröndetes az a tény, hogy az előnyösen ismert nagyiklodi ipariskola, amely a Talmud tanulásával van egybekötve, tisztán a közönség áldozatkészségére támaszkodva, fenn tud állni és eredményes tevékenységet tud kifejteni. Az országnak ez az egyedülállóan speciális intézménye, azt a feladatot tűzte maga elé, hogy a talmudista ifjakat, akik eddig iparilag keresetképtelenül léptek ki az életbe, kézi-mesterségre tanítsa és mesterekként bocsássa ki az iskolából. Ennek az iskolának a fenntartása természetesen nemcsak szellemileg, hanem anyagilag is nagy erőfeszítéseket követel. A zsidó nagyközönség kellően értékeli is az iskola fontosságát és áldozatkészségével segíti is az iskola lelkes vezetőségét, amelyből H. Lichtenstein, aki egész életét ennek a magasabb munkának szenteli, most ismét Brassóba érkezett, hogy propagandát fejtessen ki az intézet további fenntartása és támogatása érdekében. Minthogy a zsidóság egyik közérdekű intézményéről van szó, biztosra vehető, hogy az iskola megbízottját ugyanazzal a melegséggel fogadják Brassóban, mint Erdély más városai-ban.

— Ertesítés. A Brassói Magyar Dalárda férfi és női kara, február hó 26-án, csütörtökön, a rendes időben fontos próbát tart, a választmány pedig 27-én, pénteken este 8 órakor fontos ülést tart, amelyekre pontos megjelenést kér az elnökség.

— Nyugaton a helyzet változatlan. (A marquee-film az Astra-mozgóban.) Tegnap mutatta be hatalmas érdeklődés mellett a Remarque-filmet a brassói Astra-mozgósínház. A Remarque-film valóban ha átos propaganda a háború ellen, — és így színterhazatala miatt csak a reakció és legfeljebb a municiógyár tiltakozhat. A film helyenként nélkülözi a realitást, túlságosan kulisszákra épített, a legtöbb jelenétnél azonban meg tudja győzni a nézőt a háború borzalmasságáról és a körülötte folyt politikai és társadalmi visszasságokról. — A harctéri felvételek különösen valóság-hűek. A film előadását a közönség rendezavarás nélkül nézte végig.

— Száz ember jelentkezett az 500 lejes éjjeli állásra. Tudósítónk jelenti: A katasztrófális munkanélküliség már az olyan kishelyeken is megdőbbszben érezteti hatását, mint Ermiályfalva. A múlt hónapban a városi tanács elhatározta, az éjjeli őrk újabb beállítását, havi 500 lejes fizetéssel. Erre a meglehetősen terhes és igen-igen kíváncsi keresetre közei száz ember jelentkezett. — Ennyi pályázó közül kellett kiválasztania a tanácsnak a szükséges hat embert. Egyébként súlyos baj az, hogy a munkanélküliek segélyezésére a költségvetés egyetlen garast sem irányzott elő. Az alkalmi segélyezést a főszolgabíró végzi, neki azonban csak pár száz lejes gyorssegélyek kiutalására van joga. Így aztán az egyre szaporodó érmihályfalvi munkanélkülieknek nincs egyéb lehetőségük, mint a koldulás.

— Chaplin — rendelt kap. Londonból jelentik: Az Alsóház mai ülésén Toole munkáspárti képviselő azt a javaslatot terjesztette Mac-Donald miniszterelnök elé, hogy a kormány tüntesse ki magas rendjellel a most Angliában tartózkodó Chaplint. A világhírű film művészt valószínűleg valamelyik irodalmi rendjellel fogják dekorálni.

— FIGYELJE a címkéjén feltüntetett lejáratot és ujítsa meg lejárt előfizetését, hogy megszakítás ne legyen a lap küldésben

70.000
gépiéglo

olcsón eladó

Teutsch & Rosenauer prázs mári cégnél. Értekezni: Dr. Tontsch A ügyvédnél Brassó. Lensor 31—33. Telef. 227.

Székrekedést,

aranyeret, veséhart, májbeté-sédeket, rheumát gyorsan és könnyen, anélkül, hogy a szervezetenek ártson, természetesen gyó ymáddal gyó yit az

UNIVERSAL-TEA

Dobozonként 95 lej. gyó yszertárakban és drog riákban. Labor. „Malaria” Bukarest, Prafia G. Cantacuzino 3

Tavaszi ruhákat szezon előtt előnyösebben fest tisztít

CZINK, Kolozsvár.

Arzen

REGÉNY * IRTA MIKES IMRE *

(Minden jog fenntartva.)

XI.

A falu másnap, akár a méhkas.

A családleány összeszedte a sarkötő-melékét s az egész estét sorjában, nagyság szerint kirakta a szoba asztalára. Hátha kell a nyomozáshoz.

Ambár minnek ide vizsgálát? Nyilvánvaló az, hogy feleletképpen kapta ezt a pap, igen, feleletképpen arra, hogy nem átalította a falut olyan szégyenbe sodorni. Az emberek elítélik a támadást, de azért hümmögnek.

— Nem szip... nem szip... egy állapotos asszonynál... de a tisztelletes ur is reszul csúszta... minnek a sok feljelentés?

Hogy lehetne azt kideríteni, ki a tettes? Nyolc asszony meg a Szendi Mari került multkor a csendőrök elé, a szégyen középpontjába. A Fazekas Zsuzsát pedig be is vitték Szolnokra. A legvalószínűbb az, hogy az ő keze van benne a dologban. De lehet az is, hogy a Mari vőlegénye, a Kovács Sándor állott bosszút. Hiszen boltszerelmes. Vagy a Major Mari férje, a Pápai Károly. A Pápaiak valamennyien rabbiátus emberek. Kitőlük az efféle. Vagy valamelyiknek a komája, testvére, szeretője. Csak az Isten tudna itt igazságot tenni.

A vizsgálatot maga Frankovics ejtette meg, két esküdt segítségével. A jegyző elővette a detektívregényekből megőrzött emlékeit és a parókia környékén nyomokra vadászott. De nem talált semmit. A tavaszi olvadás sárral borított mindent. hatalmas törsák gyülekeztek a paplak előtt, még csak egy lábnyomot sem lehetett felfedezni.

A betört ablakokat kék papírral ragasztották be. Sötétek voltak belül a szobák, úgy nézett ki a parókia ódon, gerendákkal alátámasztott falaival, átázott mennyezetével, kopasz orgonabokraival, mint valami elhagyott kriptá.

A jegyzői irodán nagy az izgalom.

Frankovicsot rájött a méreg. Föl-alá járkált az irodában és gesztikulálva magyaráz a segédjegyzőnek.

— Hogy éppen az én jegyzőségem idején kellett ennek megessni! Pedig mintajegyzőség ez barátom. Egyedülálló az országban...

Hahn kissé gunyosan néz rá. Miért volna egyedülálló? Talán azért, mert olyan rossz az utak, hogy hónapszám ki sem bírnak mozdulni a faluból?

— Nézd barátom, itt élünk az Isten háta mögött, százmillió kilométerre minden kultúrától, egy nyavalyás falu rácsai mögött s mégis miféle emberek vagyunk! Hát előfordul az még máshol, hogy a jegyző abszolváltság jogász legyen, a segédjegyző államtudományi doktor, a gyakornok ur pedig... Mi is maga, amice?... Persze, joghallgató. S amellet jeles éretti. Ugy-e, jeles éretti?

Kazsi Sándor szerény kihívással mosolyog. Hozzá még olyan közel van az iskola, hogy a maturai minősítést élte komoly eseményének hiszi. Egy afféle mosollyal, mint amilyent a cirkuszi birkozó pazarol a közönségre, ha két vállra fektette ellenfelét, ránéz principálisára és jelentős hangszíval mondja:

— Természetesen jeles éretti... S amellet én voltam a nagybányai gimnázium önképzőkörének elnöke. Már hatodikos koromtól. A hetedikeseik és nyolcadikosok majd megpuhadtak...

— Nem érdekel, gyakornok ur! — szakította félbe a jegyző.

Hangja kissé rideg volt, nem tulságosan szeretete Kazsi Sándort. Különösen a Zsuzsa esete óta. Mi a csudának kellett neki a csendőrökkel tartani?

A gyakornok belepirult a hangba. Finomkodó hajlamait, melyek öltözködésében, vasalt nadrágjában, divatingjeiben, gavallér-nyakkendőjében is kifejezésre jutottak, vérgesértette a jegyző visszautasítása. Mért nem érdekli? Irodalmi érdeklődésem? Választották őt meg az önképzőkör elnökévé. Olyan verseket írt, hogy... Milyen verseket is? Eh, ma nehéz az igazi tehetségnek!

— Látod barátom, — folytatta a segédjegyző felé — ilyen adminisztráció van ebben a faluban. Csupa magasképzettségű ember. S amellet igazgatja-e valamelyik jegyzői iroda egy a népet, mint mi? Tudják ezek a parasztok, mi a sarcolás? Mi a nyuzás? Még ajándékot sem mernek hozni...

Hahn Fülöp összererezte, elsavanyodott.

Persze, könnyű a jegyzőnek, nőtlen ember, nincs szüksége semmire sem. De őt sanyargatja az asszonya. Csak nem dobhat ki valakit azért, mert egy tyukkal, kis lisztel, néhány tojással tiszteli meg?

A jegyző maga is megtorpant izgatott védőbeszédében. Eszébe jutott neki, hogy a pap azzal vádolta, miatta nem tud kellő presztizst kifejteni. Mert összecsipegeti az asszonyokat.

Van valami igaza a papnak, az a baj, hogy én nem nős ember.

Zsuzsara gondolt. Nem tudott nyugodni ettől az asszonytól, a fene egye meg a bandzsá szeméit, biztos ő csinálta a papnál ezt az ostoba heccet, el van bizakodva a bestia.

Hirtelen elhatározta, hogy rendet csinál ebből a szempontból is a faluban. Legyen a jegyzőség igazi mintajegyzőség.

— Kemény kézzel kell itt dolgozni! — kiáltott fel. — Éreztetni kell az erőt és a tekintélyt. Aprópó, gyakornok ur, hallom, hogy az este a Szendi Marival trafikált. Nem tesz jót a jegyzői hivatal presztizsének...

Kazsi fülig elpirult. Mint egy gyermek, akit rajtacsipnek. Pedig igazán nem történt semmi, csak beszélgetett. Negyedórát, zavartan dadogta a principális felé.

— Csak esztétikai érzésem, jegyző ur... beszélgettünk... csinos... csak a szépérzekem...

— Nem szeretem az olyan érzékeket, mely könnyen érzékiséggel végződik. Tessék egy bizonyos distanciat betartani. Amennyit a jegyzői iroda tekintélye megkövetel! Lános! Menj le a Fazekasnéhoz és mondd meg neki, hogy ebédután jöjjön fel a kösségházára...

A segédjegyző mosolygott az orra alatt. Ismerte a jegyző apró ügyeit, gyöngegségét és fölényesen lemosolyogta ezt a nekibuzdulást.

Délután Zsuzsa megjelent a kösségházán. A jegyző egyedül fogadta. Az asszony kedvesen mosolygott rá, de Frankovics hangja hideg volt.

— Mit tud maga az ablakbeverésről?

(15-ik közlemény)

A bába oldalról hunyorgatott rá. Hogy mit tud? Semmit sem. Csak annyit, hogy beverték az üvegeket s aztán a tisztelletesné lebetegedett.

— Mit tud maga arról, ki volt a tettes?

Zsuzsát már fűti az indulat. Szóval őt gyanúsítják. Őt vallatják. S éppen a jegyző.

— Hogy ki vót a tettes? Azt én nem tudhatom. De beszélnek, hogy a jegyző ur nincs jó viszonyban a pappal...

Frankovics megdöbbenve néz rá az asszonyra. No nézzed, a piszok még visszafel!

— Hallja Fazekasné! A nyomozás nem nyújtott bizonyítékokat... De figyelmeztetem arra, hogy én örködöm a falu fölött s én tartom itt a törvényt. Nem mondok semmit, csak annyit, hogy vigyázzon! Mindenre vigyázzon! Elmehet...

A bába megfordult, lenyomja a kilincset és az ajtóból fojtott hangon, melyben benne reszket az ingerültség, a düh, és a bizalmasság is, visszaszól:

— Mire vigyázzak?... Hogy a Frankovics ur ne gyűjjön ismét Szolnokra valóra?... vagy arra, hogy ne kelljen többet esténként erre ódalognom?... Hát majd vigyázok!... Majd meghálálom a jegyző ur szíveségét!

A jegyző pillanatig úgy mered a helyén, mintha mésszel öntötték volna le. Majd arra gondol, hogy igaza van az asszonynak. A mult hónapban még ő ismétette a falu helyzetét a vizsgálóbíró előtt, még ő magvarázta, hogy a konkurrens bába hajszája az egész s most ilyen durván rátámad a menyecskére. Pedig mi oka van rá? Semmi. Hogy a falu sültog.

Uj előfizetők

az eddig megjelent folytatásokat díjtalanul kapják. Fizessen elő a B. L.-ra, hogy mindennap rendszeresen olvashassa a legjobb romániai magyar lapot

983107-84361. Az illetékes vasuti igazgatóságnál kell csak láttatni és akkor érvényesek.

Rádió műsor

Péntek, február 27.

Bukarest, 13: Gramofon. 17: Zenekari hgv. 19: Rádiószabadegyetem. 20: Színházi krónika. 20:30: Gramofon. 21: Verdi „Aida” operája. — Budapest, 10:15: Gramofon. 13:05: Az egyetemi énekarok kvartettjének hangversenye. 17: Ifjúsági óra. 18:25: Bécsi dalok és színműzene. 19:15: Novellák. 19:45: Felolvasás. 20:15: Mocsányi és Lakos zenehumoristák hgv. 21:15: Szathmáry Tibor zongoraművész hgv. 22:30: Az 1. honv. gy. ezr. zenekara. Utána: Toll Árpád cigányzenekara. — Bécs, 12: Klasszikus operettek és könnyű zene gramofonon. 16:25: Cerdá-zenekar. 18:25: Felolvasások, előadások. 23:15: Pauscher-zenekar. Königswusterhausen. 17:30: Délutáni hgv. 22: Szimfonikus hgv. — Varsó, 18:45: Mandolin hgv. 20:25: Gramofon. 21:15: Szimfonikus hgv. Utána: Külföldi adóállomások műsorának közvetítése. — Osló, 19: Népszerű énekesnő hangversenye. — Milánó, 20:30: Tarkka-hgv. 22:30: Arrigo Seratto hegedűvirtuóz-hgv. 23:30: Zenekari hgv. szolistákkal. — Prága, 20:30: Operaelőadás. 23:20: Hgv. modern eszt. komponisták műveiből. — Róma, 18: Zenekari hgv. Utána: Táncczene. 22: Reklám hgv. 22:35: G. Pietri „Casa mia” c. operája. — Stockholm, 20:45: Zenekari hgv. 23: Könnyű zene. — Kattovicz, 18:45: Szolisták hgv. 21:15: Szimfonikus hgv. Varsóból. — Stuttgart-Mühlacker, 20:45: Orosz népdalok. 21:30: Shakespearé „Machbeth” c. tragédiája. 22:45: Hgv. 24:05: Táncczene. — Pozsony, 20:30: Operaelőadás. — Königsberg-Hellsberg, 17:30: Zenekari hgv. 20: Mekszikói zene. 20:45: Könnyű zene. 22: Zenei hangjáték. 23:30: Táncczene.

Február 27

SPORT

Lovaglósport Brassóban

Az immár két év óta fennálló Brassói Lovaregylet messze Brassó határain túl is ismertté tette a nevét azzal a nagysikerű lovastorna-játékkal, amit agilis vezetősége a mult nyáron rendezett. Ma már joggal sorolhatjuk az együletet az ország vezető sportegyesületei közé.

Most, télen, a lovassport munkája természetesen csak a pályalovaglásra, a lovak és a lovasok rendszeres kiképzésére szorítkozik. Az egyület tagjai azonban ennek ellérére is lankadatlan bozgalommal és igazi sportszellemmel dolgoznak. Lovaglás tudásuk tökéletessítésén. Az utonnan megnyitott zárt és fűtött lovardában a lelkes lovasok és lovasnők egész raja végez naponta rendszeres lovas-tréninget.

Az egyület vezetősége ezeken a napi sportgyakorlatokon nézőközönséget is szívesen lát, sőt külön is meghívja a B. L. utján mindazokat, akik a lovaglósport iránt érdeklődnek. A gyakorlatok naponként öt órától este kilencig folynak s a látogatáshoz külön meghívó, vagy bevezetés nem szükséges. Az egyület mindenkit szívesen lát s reméli, hogy a lovaglósport gyakorlatok látogatása során sokan kapnak kedvet ennek az egészséges és szép sportnak az üzemelésére.

Az elterjedt téves hírek cáfolására kö-

szívjuk, hogy a lovaglósport gyakorlása semmivel sem költségesebb más sportágakénál. Havonként 800 lej ellenében minden jelentkező hetenként kétszer kaphat lelkét a lovaglásból és haladásához mérten résztvehet az összes kilovaglásokon, valamint az együletől rendezett egyéb lovasösszejöveteleken. A lovakat az egyület borsájtja a jelentkezők rendelkezésére. Lényegesen könnyebbé teszi a lovaglás megtanulását az, hogy az együleti loanyag az elmúlt két év alatt nagyszerű kiképzést kapott s így a kezdőknek jelentősen kevesebb technikai nehézséget kell legyőzniük.

Az új lovaglótanfolyam, úgy a kezdők, mint a haladók részére, ez év március 1-én kezdődik. Jelentkezni lehet az egyület titkárságánál (Weisz Mihály-utca 3. szám II. em.), vagy Gräf Konrád úrszerésznél (Kapu-utca).

A pályalovaglás változatosabbá tétel érdekében minden csütörtökön este 9 órakor a Lovaregylet csarnokában zenekísérettel melléti lovasgyakorlatokat rendez a vezetőség, amint ez Nyugat Európában általánosan szokásos. A költségek fedezésére a nézőktől személyenként mindössze 20 lej szednek. A vezetőség ezeknek a rendkívül szép és értékes estélyeknek a látogatására is szívesen meghívja a lovaglósport minden barátját.

— Sorshúzás utján választott elnök. Kézdivásárhelyi tudósítónk írja: A Kézdivásárhelyi Kereskedők és Kereskedő Ifjak Köre tegnap tartotta évi rendez. egyben tisztújító közgyűlést. Az elnöki tisztégre kijelölt volt: Dávid Dezső eddigi ügyvezető alelnök s ifj. Bándy István. Miután mindkét jelölt egyenő szavazatot kapott, sorshúzás utján Dávid Dezső lett a kör új elnöke.

Szerkesztői üzenetek

Sepsiszeva-gyógy. A forgalomban levő erdélyi szőnyegek, kivéve a régi, főképp szász templombelikeket nem tekinthetők külön nagy értéket képviselő szőnyegekként. Ertekesek a régi népszőnyegek, melyek már csak szörvénnyel mutatkoznak. Szőnyegeket forgalmi értékben — Erdély több helyén — Nagybánya, Szilágysomlyó és a Bánát készítenek.

M. F. Kérdésére levélben válaszolunk. A hirdetés árát a kiadóhivatal fogja önnek közölni.

P. I. Az utódállamokat ilyen kötelezettség nem terheli. Magyarországon a szegénysorsúknak adnak hadiköltségsegélyt.

Egy régi olvasó. Köszönjük az üdvözlőlevelet. Kívánsága szerint, mely az egész magyarságot, írjuk ezután is cikkeinket, melyek „balzsamként hatnak a szívekre.”

020713. előfizető. Bizonyára követelni fogják az illetéket, de már előre járja el a rendőrség. vagy a megyei prefektúrán, hogy mentselek fel alóla a kedves menyasszonyát.

Kenderes Örvendünk, hogy a B. L. utján megtanult olvasni. Panaszait megértjük, de ennél több a baj és a bántalom, annál keményebben kell kitartani.

Özvegy. Csak idő kérdése, hogy a minden tekintetben jól ellátásztott nyugdíját kiutalják. De mégis célszerű volna, ha a megyei szenátor vagy a Magyar Párt bukaresti irodája (Str. Transilvaniei 6) segítségét is igénybe venné.

Rokkantnyugdíj. Erdeklődjenek a budapesti egyesületnél, esetleg az Országos Magyar Párt (Kolozsvar) ad felvilágosítást és támogatást.

65 százalékos rokkantság. Csak az együttes kioldott várható eredmény, ha nem tesznek különbséget a rokkantak faja és háborús részvétele közt. Valamelyik képviselő, vagy szenátor ismerősehez kellene fordulnia támogatásért, esetleg a dévai Magyar Párt lehet segítségére.

Kun Andor két év előtt

Bukarestben a magyar kisemberek százait tette szerencsétlenné

Nemes Sándor nevű lársával együtt kifosztotta a bukaresti magyar kisiparosokat és több száz magyar ügynök garanciáját sikkasztotta el Kun Andor üzelmei a Bukaresti Lloyd szélhámos vállalkozás körül

Bukarest, február 25.
Kun Andor még mielőtt áttért volna a fekete szesz-nagyipar jól jövedelmező mesterségére, egy Nemes Sándor nevű motoros szélhámossal együtt Bukarestben, több mint egy éven keresztül az agyafutó szélhámosok egész légkörét követte. Kun Andor a kolozsvári vizsgálat során szinte a csikágói fegyveres banditákhoz hasonló legendás alakká magasztosult fel. — ahogy felvont revolverrel szembe fordult a fekete szeszt gyártó, milliókat öszszeszedő szeszgyárossal, ahogy éjszakai rajtaütéseket végez a gondosan fegyveres őrséggel őrzött szeszgyár kapuja ellen — ez a Kun Andor két év előtt a szerény földhözragadt kisemberek százait elcsábított el aljas és eléggé el nem ítélhető merényletekkel.

Két év előtt Kun Andor és Nemes Sándor Bukaresti Lloyd néven egy új céget jegyeztettek be. Bukarestben még máig nincs egy általános és az összes bukaresti lakosok nevét tartalmazó címjegyzék. — Kun és társa — ez a két ötletes szélhámos — elhatározták, hogy megajándékozzák a fővárost egy ilyen általános címjegyzékkel. A bukaresti Britannia szálloda negyedik emeletén, az egyik szállodai szobában alakult meg a hangzatos nevű Bukaresti Lloyd nevű vállalat. Pár napon keresztül az összes bukaresti lapok telve voltak csábító apróhirdetésekkkel: A Bukaresti Lloyd fix fizetéssel ügynököket keresett, lehetőleg olyan ügynököket, akiknek volt néhány ezer lej garanciájuk. A jelentkező ügynököknek sejtelmük sem volt arról, hogy a két cégtárs csak azért keresett garanciával rendelkező ügynöki kart, hogy a beszédett garancia összegekből kezdhessék meg a tulajdonképpeni üzletet. Az alkalmazott ügynökök garanciája volt a szélhámos vállalkozáshoz szükséges alapítke. Amikor a beszédett garanciákból összeszedtek néhány ezer lejt, hangzatos levélpapírt nyomtattak, nyugtákat, úrlapokat csináltak és kezdetét vette a munka. Kezdetben alig husz, később már több mint száz és

egy év múlva már több száz ügynök járta végig a bukaresti polgárokat. Háztól-házra, ajtóról-ajtóra jártak és minden bukaresti lakost megkérdezték, hogy bele akar-e kerülni a most készülő általános bukaresti címjegyzékbe? Az egyszerű beiktatási díj csupán öt lej volt, azonban aki vastagabb betűvel akarta nyomtatni a nevét, az már száz lejt fizetett, orvosok, ügyvédek részére a tizedik ezer lej volt. Könnyen el lehet képzelni, hogy Kun Andorék ügynökei egészen jó üzletet csináltak. Az ügynökök szépen munkásszáltak, a megállapodás szerint a beiktasszalt előfizetési díjnak a fele a cégtulajdonosokat illette, míg a másik felét az ügynök vághatta zsebre. Hónapokon keresztül zavartalanul folyt az előfizetők gyűjtése az állítólagos Bukaresti Lloyd részére. Voltak néha olyan kíváncsi természetű orvosok, ügyvédek, akik már sürgették a címjegyzék megjelentetését, ezekhez maga a „jó dumájú” Kun Andor ment el. Ha valamelyik ügynök már megunt a szélhámoskodást és visszakérte a garanciáját, akkor Kun Andorék megint közzé tették egy apróhirdetést, megint garanciával rendelkező ügynököket kerestek. A frissen kapott garanciával kifizették a régi ügynöktől beszédett és már régen elköltött garanciákat — ezt minden ilyen alkalommal még a cégtársak részére is maradt valami a frissek összegekből. De míg az ügynöki kar dolgozott Kun Andorék sem ültek zsebre dugott kezükkel. Egyik napról a másikra — lakás és üzlethelyiség berendező vállalatot nyitottak. Ez a két szélhámos több nagyobb üz-

lethelyiség berendezésére tett ajánlatot. Ha a munkát megkapták, bámulatosan pontosan befejezték, átadták az új berendezést a tulajdonosoknak és — inkasszáltak. A többek között a közismert Ducibart is Kun Andorék rendezték be.

De hol van itt a svindli? — tetheti fel joggal mindenki a kérdést, mert az bizonyos, hogy sem Kun Andor, sem Nemes Sándor nem voltak azok az emberek, akik bármilyen jó védelem mellett is képesek lettek volna arra, hogy — tisztességes uton keressék meg kenyerüket. A két szélhámos „munkarendje” a következő: A vállalt berendezési munkákat felosztották a bukaresti magyar iparosok között, akik tényleg nagyon becsületesen el is végezték a munkát, beleölték egy csomó pénzt, ők adták az anyagot, a munkabért, a fáradságot és a munka leszállítása után kérték a szerződésben kikötött díjazásukat.

Egészen csodálatos, hogyan sikerült ennek a két szélhámosnak hónapokon keresztül csalni, csalogatni, hitegetni az időközben negyven főnyire felszaporodott magyar iparosokat. De ez a két szélhámos még ennyivel sem érte be. A lak- és címjegyzék vállalkozásának induló irodában egy új ágazatot vezettek be. Adásvétel és közvetítés, ez volt az új céger. Mindent vett a két szélhámos, kezdve a hordótól a butorig. Vettek bort és vettek bőrt. Mindent vettek — amiért nem kellett azonnal fizetni és amit a hangzatos Bukaresti Lloyd vállalkozásnak felkínáltak.

Ilyen körülmények között szinte egészen érthetetlen, hogy egy szép napon úgy Kun Andor, mint Nemes Sándor hirtelen elhagyták a fővárost. Nemes Sándor állítólag Hollandiába utazott és Kun Andorról sem lehetett hallani hónapokon keresztül. A két cégtárs eltűnése után valóságos ostrom indult meg a Bukaresti Lloyd-vállalat ellen.

A rendőrség naponta tíz-husz újabb feljelentést regisztráltak melyeket mind a szélhámos vállalat két tulajdonosa ellen nyújtottak be.

Egyenesen megdöbbentő, hogy becsapott, félrevezetett kisemberek majdnem mindnyájan a bukaresti magyarok sorai közül kerültek ki.

Ez a két szélhámos direkt a hiszékeny magyarokra utazott. Többek között

harmincezer lej garanciát vettek fel egy volt magyar vasutasól, aki ezt az összeget egy élet munkája árán gyűjtötte össze.

Ez a szegény vasutas a szó szoros értelmében koldusbotra került. Két éve már annak, hogy ez a két szélhámos ilyen lelkiismeretlen módon kifosztotta ezt a szerencsétlen vasutast, de alig pár héttel ezelőtt még mindig a rendőrség folyosóján találkozottunk ezzel a szájalomraméltó vasutassal, aki minden héten felmész a rendőrségre, hogy hátha megtalálták a két szélhámost és elvették tőlük az ő kis megtakarított vagyonkáját.

De majdnem hasonló sors érte azokat a bukaresti magyar kisiparosokat is, akik belemerték a két szélhámos berendezési munkálataiba. A Ducibár berendezési munkálatainál

tizenkét kisiparos fizetett rá fejenként husz-harminc ezer lejt.

Ezek is hetekig szaladtak a rendőrségre, onnan az ügyészségre. De hol volt már akkor Nemes Sándor és hol volt Kun Andor...? Az ügyészségnek csupán a „cégezetiük”, egy Popescu nevű bukaresti szélhámost sikerült letartóztatni, aki természetesen részese volt a szélhámos vállalkozás minden jövedelméből.

Alig egy évig működött a Bukaresti Lloyd vállalat és ez aránylag

alig rövid idő alatt közel két millió lejt sikerült a szélhámosoknak garanciákból, dízmányba kapott árukból és kis csalt összegekből zsebrevarni.

Amikor melegek kezdtek lenni a bukaresti talaj, a cégfőnökök megszöktek. Nemes Sándor állítólag Hollandiába szökött — legalább is az ügyészség nyomozás ezt állapította meg. Fzzel szemben a valódi tényállás az volt, hogy

Nemes Sándor egyszerűen felvette a Steiner Imre nevet és szépen átsétált Erdélybe.

Kun Andor pedig még ennyire sem volt óvatos. Elutazott Kolozsvárra, ahol beletanult a szesziparba, hogy néhány héttel később felajánlja a szolgálatát a pénzügyminiszternek, — mint fekete szesz-ink-

A szerbek pénzelték az alban király merénylőit

A Popolo d'Italia szenzációs leleplezése

Róma, február 25.
A Popolo d'Italia tegnapi száma feltűnést keltő leleplezéseket közöl arról, hogy az Achmed Zogu alban fejedelm ellen Bécsben elkövetett merényletnek tulajdonképpen hol kell a mozgatóit és irányítóit keresni.

Az alban merénylők — írja az olasz lap — bevallották, hogy állandó pénzbeli támogatást kaptak egy Angelo Suma nevű társuktól. Ez a Suma nemcsak a Bécsben, de a Jugoszláviába menekült emigráns albanokat is segítette. Suma a pénzt olyan emberek től kapta, akik szoros összeköttetést tartottak fenn a bécsi jugoszláv követséggel. Az meg egyenesen világpolitikai érdekesség, amit a Popolo d'Italia az alban emigránsoknak kiosztott pénz eredetéről közöl leleplezésekként.

Az olasz lap szerint a segélyeket egy csehszlovákiai pénzintézetnek, a

Banka Zionovstenkának bécsi fiókján keresztül közvetítette Sumához, aki az alban emigránsok között azután szétszította a pénzt.

A merénylőket és az alban emigránsokat egyébként jugoszláv támogatással látták el a megfelelő személyazonossági igazolványokkal.

Figyelemreméltó az is — írja a Popolo d'Italia —, hogy Achmed Zogu bécsi utazása alkalmával a jugoszláv területre menekült alban emigránsok, akiket Jugoszláviában szerveztek meg és fegyvereztek fel, a határ mentén mozgolódni kezdtek.

Achmed Zogu egyébként tegnap, kedden fogadta a bécsi pápai nunciust és a japán követet, akik kormányaik megbízásából örömeiket fejezték ki szerencsés megmenekülésé felett, egyben pedig részvétüket fejezték ki a merényletnél áldozatul esett segédszt haláláért.

Pamfil Seicaru radikális véleménye a helyzetről

Ha az újságíró interjút ad

— Informálódni kell, uram, informálódni!

Brassó, február 25.
Az alábbi beszélgetés a Kolozsvár — bukaresti gyorsvonaton folyt le Pamfil Seicaruval, a Curentul főszerkesztőjével.

— Mi az Ön véleménye a kormányválságról?

— Szerintem teljesen közömbös, hogy ez a kormány megy és egy másik következik. Az egyik éppolyan tehetetlen, mint a másik. Itt először is azt kell eldönteni, hogy ipari állam vagyunk-e, vagy agrárállam? Mindkettő nem lehetünk. Szerintem Románia agrárállam. Ez az iparosítási politika, ami tizenkét év óta erőszakosan folyik, egészségtelen. Vissza kell térnünk a tiszta agrárpolitikához.

Egyébként minden mindegy. Negyven év múlva amugyis egész Európa nem lesz egyéb, mint Amerika rabszolgája.

Most 250 milliárd dollárral tartozunk neki és az összeg akkora 800 milliárdra nő.

— Mi a véleménye Maniuról?

— Olvasa Ön Tolstoj Háború és Békéjét? Abban van egy figura, akit Kuzukoffnak hívnak. Annak az az elve, hogy — „disz-sza kell donulni!” Maniur a legbősebb ember, akit valaha ismertem. Mostani külföldi tartózkodása a legokosabb politikai sakktúzás. Egyébként Loyola Ignác-hoz hasonlítom. Magánéletében rabja a családjának.

— Hisz az új háborúban?

— Ha hamarosan meg nem alkotják az Európai Egyesült Államokat, feltétlenül kitör az új háború. Tévedés azonban, ha azt hiszik, hogy egy új világháború kommunizmushoz fog vezetni. A kommunizmus mégis csak egy rendszer. Egy új világháború a teljes anarchiába fog torkolni. Nagyon helytelenem azt a militarista szemlélet, amely Magyarországon uralkodik. Ne gondolják a magyarok, hogy ez a mai helyzet provizórikus. En felvilágosodott ember vagyok, de én lennék az első, aki kimennék a frontra, ha Romániát védeni kellene.

— Mit tart a személyiségek kormányáról?

— Annvit várunk tőle, hogy feltétlenül csatlódnánk benne.

Most arra tér rá Pamfil Seicaru, hogy az erdélyi magyarok nem tanúsítanak semmiféle érdeklődést a románág iránt. Fogadni mer, hogy alig néhányan jártak közülök a régi királyságban.

— Nem — fordul egyik munkatársához, aki vele utazik. — a magyarok egyáltalában nem érdeklődnek irántunk. — Majd ismét hozzám: — Informálódni kell uram, informálódni!

— Gondolja, hogy Romániában talaja volna a faszizmusnak? Vagy, hogy esetleg most mindjárt egy faszista kormány következik?

— Nem. A román nép nem fanatikus leg-feljebb csak lelkesedni tud. A faszizmus pedig fanatizmuson alapszik. Egyébként az az impresszióm, hogy Olaszországban a faszizmus nagyon meggyengült.

Arról a sérelemtől beszélgetek vele, ami a kisebbségi újságírókat érte az ezévi szabadság-kiosztásnál. Mondom, tudja-e, hogy Titea államtitkár milyen elfogult magatartást tanúsított velük szemben.

— Titea? Haha. Hiszen ez az ember maguknál máá erősebbíró sem lehetett volna!

— Híre Ön a parlamentarizmusnak?

— A parlamentarizmus rendszer illúzióinak kell

— Gondolja, hogy diktatúra lesz?

— Nem hiszem. Az országnak szüksége van külföldi tőkére, már pedig a tőke nem szereti a diktatúra szagát.

— Mit tenné Ön, ha rendkívüli hatalommal volna felruházva?

séges valutát vezetnék be egész Európába. A nemzeti politikát, mint olyant, megszüntetném. Nem politikai megoldásra van szüksége Európának, hanem gazdaságra. — És még hozzá eszi: — Én tizenhét évig marxista voltam. Már csak azért is szükség van a fedrális Európára, mert lehetetlenség igazságon meghuzni a határokat. Azzal, hogy a románok Erdélyből hozzánk kerültek, Magyarországnak okoztak sebet. Amig odaát voltak, nekünk fájt. A legnagyobb örület volna tehát, ha egy revíziós háborút megkísérelnének, mert a helyzet akkor sem változna.

Végül elmondja Seicaru, hogy a magyarokat nagyon szereti, a hűgát is magyar ember, Kovács Tibor mérnök vette feleségül, aki jelenleg Brüsszában, Törökországban él.

Kész.

Griási skarlátjárvány

Érmihályfalván és környékén

Érmihályfalva, február 25.
Érmihályfalván és környékén újra veszedelmes erővel tört ki a skarlátjárvány amit az egészségügyi hatóságoknak csak látszólag sikerült visszaszorítaniok. Legnap Sternberg Ignác asztalos kisfia párnapos betegség után belehalt a veszedelmes járványba. A hatóságok értesülése szerint az iskolás gyermekek között is számos megbetegedés történt.

Megállapítható, hogy a veszedelmes epidémia elleni küzdelmet nagyon megnéhezíti a lakosság érthetetlen nemtörődömsége, vagy inkább irtózása a hatósági orvosi beavatkozástól. Cozac dr. körorvos külön is kidoboltatta, hogy a hozzátartozók minden megbetegedéssről azonnal tegyenek jelentést, mert ingyenes orvosi kezeléssről kíván gondoskodni. A felhívásra mindössze két öregasszony jelentkezett.

Ilyen körülmények között indokoltnak látszott az egészségügyi hatóságok erőlyes fellépése. Cozac körorvos rendeltére rendszeres egészségügyi razziákat kezdtek. Sorrajárják az összes házakat, hogy a fertőző betegek létszámát megállapíthassák s a rendes orvosi kezeléssről és a szükséges rendszabályokról gondoskodhassanak. Az iskolákat egyelőre bezárták s elrendelték a tantermek fertőtlenítését.

Március 2-án vendégszerepel Brassyban (az Astra termében)

Kabuki - Tokio

a híres japán színház.
30 személy
12 geisha
mimodramák
ballett
zene
kardviadatok.
Jegyek a „Zeischriftenzantale” nál.
Brassyó, Kolostor-utca 34. (Tel. 258.)
Rendező G. ONGYERH

Fiatal utazót

keres 60 éves iparvállalat, tökéletes román, német és magyar nyelvtudással. — Főképpen a Reálban, a papír és írószer keskedőknél jól bevezetett elsőendő munkakerék átánlatát kérjük, referenciák és fizetési igények megjelölésével amit a brassói kiadóhivatal továbbít 11801 szám alatt.

Forradalmi jelenceteket provokált Wolff dr. letartóztatása

Büntethető-e a magzatelhajtás, vagy sem
Revolverharc a stuttgarti igazságügyi palota előtt

Stuttgart, február 25.

Néhány nappal ezelőtt egész Németországban óriási feltűnést keltett, hogy a rendőrség őrizetbe vette Wolff Frigyes dr. stuttgarti orvost és ismert színműíró. Wolff dr. éveken keresztül széleskörű propagandát fejtett ki a tiltott műtétek érdekében és a német színpadokon mindenütt botrányos tüntetések között előadott színdarabjaiban is hangulatot csinált a magzatelhajtás büntető paragrafusok eltörlésének.

A stuttgarti rendőrség házkutatást tartott a letartóztatott orvos rendelőjében és lakásán s az ottan talált iratokból megállapította, hogy

az utolsó évek folyamán Wolff dr. nagyban üzte a tiltott műtétek végrehajtását.

Levelezéséből és orvosi naplójából kiderült, hogy a német birodalom minden vidékéről hozzá siettek azok a nők, akik magzatuktól szabadulni akartak. Amíg a közvélemény nyilvánosan pálcát tört az orvos forradalmi elvei fölött, titokban rengetegen keresték fel Wolff dr. rendelőjét, ahol néhány év leforgása alatt több száz tiltott műtetet hajtott végre.

Wolff dr. kihallgatását már a stuttgarti ügyészség is elvégezte.

— Elvi meggyőződésből cselekedtem, mondotta kihallgatásakor Wolff dr. —

Műtétjeimért minden tekintetben vállalom a legteljesebb felelősséget.

Amíg azonban dr. Wolff letartóztatását a konzervatívabb körökben fogadták megelégedéssel, a munkásosztály baloldali rétegei azonosították magukat a forradalmi elveket hirdető orvossal. — A stuttgarti kommunisták

hatalmas szimpátiatüntetést rendeztek Wolff dr. mellett.

Az éjszakai órákban több százra rugó kommunista tömeg vonult fel a stuttgarti ügyészségi palota elé, ahol zajosan követelték a fogoly szabadlábrahelyezését.

A nemzeti szociálisták ellentüntetéssel válaszoltak a kommunisták demonstrációjára

s a két csoport az igazságügyi palota előtti téren összeütközött.

A támadást a nemzeti szociálisták kezdték, általános verekedést provokálva. A revolverek mind a két táborban eldördültek. A közelharcnak a rendőrség igyekezett véget vetni, de többször is erősítést kellett kérnie, amíg rendet teremthettek és a kommunistákat megakadályozták az igazságügyi palotába való behatolásban.

A tér megtisztítása után megállapították, hogy a kölcsönös revolverharcban egy kommunista tüntető meghalt, egy rendőrtisztviselő pedig súlyos sebet kapott.

Senkise men en Bukarestbe munkát keresni

8 órai szakmunka 50 lejért A cselédek már fizetés nélkül is elszegődnek

Bukarest, február 25.

Pár hét múlva itt a tavasz, amely visszahozza a Bukarestből telelésre hazament magyar munkásokat a fővárosba, ahol — mint gondolják, — jobb a viszonyok és kedvezőbb a munkaadóknak. Pedig ma Bukarestben egyáltalán nincs kilátás arra, hogy nagyobb arányú építkezések indulnának meg a tavasszal, vagy, hogy az Erdélyből idejövő munkás valami megélhetést találjon.

A fővárosi eset esetelése elé, ha megírjuk azt, hogy a vállalkozók gyűlést tartottak, amelyen elhatározták:

memorandumban festik le helyzetüket a kormány előtt és arra kérik, hogy a tavasszal indítsa meg a közmunkákat, mert máskülönben családosul elpusztulnak.

Az egyedüli nagyobb mérvű építkezés az új autómata központnál lesz, de munkásokat már ott sem vesznek fel, mivel a vállalkozó mérnök elég munkással rendelkezik.

A helyzet teljes megvilágítására elég fényt vet az, hogy a szakmunkások nevésegesen alacsony bérekért dolgoznak. Ime, két példa:

Ferenc Lajos szatmári illetőségű kőműves, aki a Strada Inclinatában lakik, egy építkezésnél dolgozik a Calea Victorián. A legnehezebb kőművesmunkát: gipszmunkát végez. Naponta nyolc órát dolgozik és

egy napra száz lej kap.

Az elmúlt nyáron 280 lej kapott könnyebb munkáért.

Kerekes Albert Marosvásárhelyről ideszakadt ácsmester

napi 70 lej kap nyolc órai munkájáért.

A nyáron napi 250 lej keresett.

A munkabérek emelésére nincs kilátás, mivel eddig is több ácsmunkás jelentkezett az Otetelescanu bontási munkálatainál és

napi 50 lejért is hajlandók volnának dolgozni.

A sok nélkülöző és éhes munkás letörte az amúgy is alacsony béreket, amelyek a vállalkozók szerint megfelelnek a mai viszonyoknak, mivel napról-napra minden olcsóbb lesz. (?)

De nemcsak a szak- és férfimunkásoknál ilyen kétségbeesés a helyzet, mert az Erdélyből idekerült leányok helyzete egy cseppet sem rózsásabb.

A rossz viszonyok és a leszállított fizetések miatt a cselédirtók száma közel 25 százalékkal csökkent

és így nagyon sok cselédleány az utcára került. Egy része hazament, a másik részét a razzizáló rendőrség szedte össze a piacokról, ahol munkára várakoztak és hazaküldte őket. Még ma is látni vékony ruhába öltözött, nagy kendőjüket szorosan magukra szorító, rossz cipőselejteket, a hajnali szürkületben, amint didereget mennek az újságok hirdetései után helyet keresni.

Egy-egy helyen tíz-tizenöt leány is jelentkezik és a nagysága azt fogadja fel, aki a legolcsóbban ajánlkozik. Ma már 200, sőt 300 lej cselédbérről is hallani

Azonban az egyik román lap híradása világítja meg legjobban a fővárosi cselédség igazán kétségbeesett helyzetét. — A híradás így szól:

„Helyet keresek, mint mindenek, minden fizetés nélkül. Férjem van. Str. Stefan Stoica 14. Róza.”

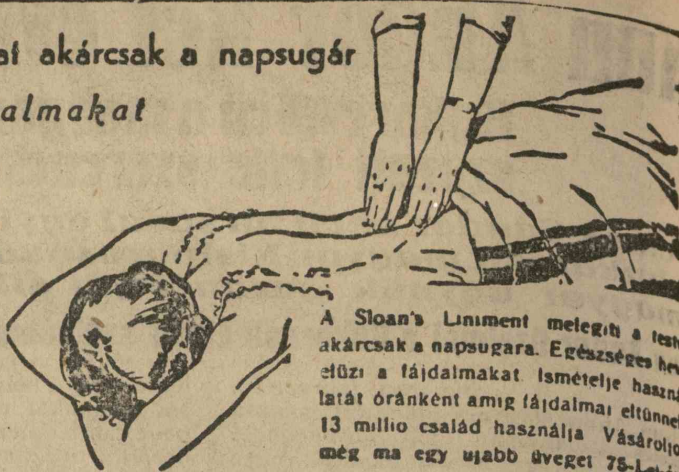
... Ezek után minden erdélyi munkás és cselédleány beláthatja, hogy legjobban teszi, ha egyelőre nem jön Bukarestbe. Munkára kilátás nincs. Legfeljebb arra, hogy a rendőrség az utcán megfogja és hazatoloncolja. — Azért pedig igazán kár elindulni hazulról.

Sz. S.

Melegíti az izmokat akárcsak a napsugár

— enyhíti a fájdalmakat

Ezek a hátfájások, mennyi kellemetlenséget okoznak! Mindenütt fáj — minden mozgás fáradtsággal jár. Ezeket a merev és fájdalmas testrészeket hajlékonyra kell tenni. Kérjen fel valakit, hogy hátát dörzsölje be gyengén Sloan's-szal.

A Sloan's Liniment melegíti a testet akárcsak a napsugár. Egészségesen használja a fájdalmakat ismételve használja óránként amíg fájdalmat eltűnnet 13 millió család használja Vásároljon még ma egy újabb üveget 75-Lei-ért

SLOAN'S LINIMENT

Gyilkosság villamos árammal

Egy soproni pékmeszter különös halála

Sopron, február 25.

Titokzatos tragédia történt a Sopron közelében fekvő Sásony községben, amely ezidőszakra már az Ausztriához csatolt Burgenlandban van. A tragédia külsőségei feltűnően hasonlítanak ahhoz a gyilkossághoz, amelyet nemrég villamos árammal követtek el Rükersdorfbán.

Tegnap este a járókelők észrevették, hogy a főutca egyik házának közepén mozdulatlanul férfiholttest fekszik. Az esetről jelentést tettek a csendőrségnek, amely azonnal megindította a nyomozást.

zást és tisztázta a következőket:

Pfeiffer Antal hadirokkant pékmeszter tegnap este látogatába ment az apósa-hoz.

Amikor a küszöbre lépett és megfogta a kilincset, hangtalanul összeesett és meghalt.

Valószínű, hogy az ajtó kilincsére belülről ráhúrták a villanyvezeték egyik ágát és a magasfeszültségű áram ölte meg a hadirokkantat. A gyilkosságot minden jel szerint bosszúból követték el. A csendőrség Pfeiffer apósát őrizetbe vette.

Az más, akkor ellenzékben voltunk!

A nemzeti-parasztpárti rezsím erőszakolja ki Anghelescu régí parancsának teljesítését, amit annak idején maga is elítélt

A szegénység nő, ma holnap ennivalóra sincs, de állami iskolának lennie kell. Hat ez az ugynevezett államérv?

Ermihályfalva, február 25.

Anghelescu adatta ki még annak idején a kemény parancsot: akár van Ermihályfalvának elég iskolája, akár nincs, muszáj új állami iskolát építeni, mert így kívánja az államérv. Az új iskolát pedig a községnek kell felépíttetnie, akár van hozzá kedve, akár nincs. Akkortájt ezt az erőszakoskodó és törvénytelen iskolapolitikáját a nemzeti parasztpárt is mélységesen elítélte.

Ez az állásfoglalás pedig nemcsak erkölcsi, hanem a tanácsban gyakorlati támogatást is jelentett azoknak, akik Anghelescu parancsát nem akarták teljesíteni. Nem is teljesítették. Erőteljes feleléssel, törvényekre való hivatkozással tértek ki konokul a parancs teljesítése alól, hiszen újabb iskolára semmi szükség sem volt, ha pedig az állam luxusköteleket akar felállítani, akkor ne bántsa ennek terheit a község amúgy is sok bajjal küzdő lakosságára.

Igy húzódott ez a dolog 1928-ig, amikor az akkori vármegyei prefektus személyesen kiszállt Ermihályfalvára és erőszakkal 400 ezer lejre vettette fel a tanácsot erre a célra a költségvetésbe. Ezt az összeget azonban a megyei tanács kivesseletette s 800 ezer lejre emelte föl. A község

felebbezett a belügyminisztériumhoz, amely a kisebb összeget hagyta jóvá.

Amíg azonban a hivatalos irások jártak a maguk útját, katasztrófális téli köszöntött Ermihályfalvára és környékére. A szőlőültetvények tönkrementek, a buza kifagyott. Szinte felbecsülhetetlen kárt szenvedett emiatt a gazdaság. Ilyen körülmények között gondolni sem lehetett arra, hogy a megszavazott 400 ezer lej be is hajthassák a lakosságon. A tanács tehát felfüggesztette a behajtást, ennek ellenére az 1929 évi költségvetésbe újra felvették 200 ezer lejre Természetesen, hogy az egyre szomorúbb viszonyok közé került lakosságon ezt nem lehetett felhajtani.

Ermihályfalva tanácsa azt remélte, hogy a nemzeti parasztpárti kormányzás alatt valhogyan csak el tudja hárítani a községről ezt az erőszakoskodó és törvénytelen adóztatást. De tévedett. A vármegyei tanács

1930-ban újra költségvetésbe vettette a

600 ezer lej, bár a gazdasági viszonyok egyre lehetetlenebb helyzetbe hozták úgy a községet, mint a lakosságot.

A tanács a tartományi igazgatóság kezében működő revíziós bizottsághoz felbrazott. Egyszer már, a liberálok alatt, sikert ért el a felebbezéssel: a belügyminisztérium, legalább részben, a falunak adott igazat. Ezuttal nem ez történt. A revíziós bizottság

elutasította a felebbezést és jóváhagyta a megyei tanácstól beállított 600 ezer lejt.

Az állami iskolának fel kell épülnie, — mondotta ki a revíziós bizottság is. Annak az állami iskolának, amire a falunak semmi szüksége nincs, amire van egyelőre, papíron 600 ezer lej. A hiányzó pár milliót majd csak összegyűjt, hiszen Ermihályfalva szintén szegény falu.

A tanács iktatta a határozatot s miután több felebbezési fórum nincs, most már kérvényezés útján próbálja meg elhárítani a község feje fölül a keserű megpróbáltatást. Mert a lakosság nem tud fizetni, igazán nem, bárhogyan is áll tőle össze az a költségvetés!

Hitler uri élete

Budapest, február 25.

A Pesti Naplónak jelenti müncheni munkatársa:

Hitler, a fajvédő vezér Münchenben Nemes Marcellnek, a nemrég elhalt kiváló magyar műgyűjtőnek a házában lakik. Kilenc szobája van az első emeleten, míg az egész második emeletet Cantacuzino hercegnek lakja, akül Hitlerhez tíz év óta tartó barátság fűzi.

A román hercegnő egy évtizeddel ezelőtt jelen volt Hitlernek a Krone-cirkuszban tartott előadásain, melyeket nagy lelkesedéssel hallgatott és ettől kezdve anyagilag is bekapcsolódott Hitler akciójába. A hercegnő diplomáciai tevékenységét rendez, melyeken Hitler a házigazda, ő a háziasszony szerepét tölti be. A fajvédő vezér palamennyi cikkét közzé tett előtti megmutatja barátságának, aki más hivatali is akar szerezni Hitlernek, hogy ezen a néven mint osztráknak meg szerezze a német állampolgárságot.

Február 7

ASTRA (APOLLÓ) MOZGÓ

"rassó"

Egész héten mindennap

ERICH REMARQUE
regénye után ké-
szült filmmestermű

Nyugaton a helyzet változatlan

100%-os németül
beszé ő
hagoshim fut.

Szombaton és vasárnap a vidéki látogatók részére az előadások
már délután 3 órakor kezdődnek és 11 és 1/2 óráig tartanak.

Közgazdasági Lapok

Manoilescu miniszter nem tudta a leckét

Az ipart tehetetlenséggel a kereskedelmet árdrágítással a sajtót rosszakarattal

Kolozsvár, február 25.

Az egyénileg feltétlenül szimpatikus miniszter előadó kolozsvári fellépésének lelkes tapsműködésére elült és most már a megtiszteltetés öröme a józan megfontolás váltotta fel mindannyiunkban, akik hétfőn délután végighallgatták Manoilescu Mihályt.

És most még a legoptimistább lelkek is elgondolva intézik önmagukhoz a kérdést, hogy tulajdonképpen mihez is tapsoltak olyan nebuluszi hódolattal? Mert józan ésszel valljuk, hogy

Manoilescu miniszter kolozsvári expozéja nagy csalódást hozott, nemcsak azért, mert semmi jót nem tartalmazott, hanem egyébként is, mint retorikai valamit is gyenge volt.

Manoilescu miniszter, ez a ragyogó szellemű és mindig színpadképző szónok, ezuttal nem tudta a leckét és, hogy ezt elpallástolja, megelégedett a sőt meg is fenyegette Erdély városait, iparosait, kereskedőit és — a sajtót.

Az első csalódást a nagyiparnak hozta Manoilescu, akiről úgy tudtuk, éppen a gyároktól, hogy belátta kényszerszindikalizálási tervének tarthatatlanságát és az Ugrár már eltervezett kidolgozását kezdte meg a kényszer nélküli kartellekről.

Nagy várakozás előzte meg tehát a hétfői napot, hogy mit fog Manoilescu mondani a megalkotandó kartelltervről.

És ekkor kiderült, hogy a miniszter nem, hogy nem adta fel a kényszerszindikalizálás tervét, hanem az egész expozé a javaslat mellett érvelés volt.

As érvek hozták a második számú kiábrándulást, mert a reménykedés rózsaszínű köde csakhamar eloszlott és még nagyobb lett az elkeseredés úgy ipari, mint kereskedelmi körökben.

Az ipárnál, — amelynek legfőbb ellenérve az volt a kényszerszindikalizálás ellen, hogy halott vállalatok felvásárlásával nem lehet olcsóbbítani és hogy az állami beavatkozásnak még csak a hírére is a tőke visszahúzódik minden vállalkozástól, tehát az ipari hitel meg fog drágulni.

Manoilescu csak azt az egyetlen érvet tudta felhozni, hogy mielőtt a tervezett nyilatkozására hozta volna, megbeszélte azt a legtekintélyesebb bukaresti bankokkal.

És ezek egyhangúlag kijelentették, hogy amint eddig is szívesen finanszírozták a szabad kartelleket, készséggel vállalták a kényszerszindikátusoknak olcsó tőkével való alimentálását.

És a nagyon gyenge érv azután végleg kétségbeesztette a jelenvolt iparosokat, akik már régen tudják azt, amit úgy látszik Manoilescu nem tud, hogy a bankok, — amint azt mi is többször megírtuk, — a kartellekkel szemben éppen nem azt az olcsó hitelnyújtási politikát folytatják, amellyen a termelést talpra lehet állítani. Mert: amíg az iparnak investációs kölcsönökre van szüksége, sőt, ami még legfontosabb lenne, arra, hogy a bankok a részvények átvételével az iv módon vonuljanak be és együtt dolgozzanak a vállalatokkal, vagyis, vállaljanak részt a kockázatban és az esetleges veszteségekben, addig

az, amit a kartellek létrehozásával és finanszírozásával foglalkozó Banca de Control csinál, a legjobb esetben is csak kereskedelmi hitelnek nevezhető, amely abban áll, hogy a vállalatok által saját rizikóra termelt árukra zálogjoggal fedezett hitel formájában nyújt az áru értékének felén is alul maradó összegű kölcsönt.

Aminek ellenében az árut olyan formában és feltételek mellett plüssirozza, ahogyan neki tetszik és ki áll a Banca de Control mögött? Azok a pénzügyi intézetek, amelyekkel Manoilescu miniszter megbeszélte a létesítendő kényszerszindikátusok finanszírozásának kérdését. — Azok a bankok, amelyek eddig sem adtak igazán hitelt a magánvállalatoknak foglalkozó hitel fel tehát a kérdés egyik-másik nagyiparosban, hogy olyan naiv ember-e Manoilescu miniszter, hogy hisz a bankok mostani ígére-

tének? Vagy az iparosokat tartja olyan nai-vaknak, hogy azt elhiggyék?

A kereskedőkkel még alaposabban bánt el Manoilescu miniszter, akinek „megnyugtató” kijelentései palóssággal megriasztották az előadáson megjelent kereskedelmi embereket.

A kereskedelem nevében felszólalók ugyanis főképpen azt tették szová, hogy az utóbbi időben napvilágot látott hírek szerint állítólag maga a kormány tette volna kritika tárgyává a kereskedőknek azt a feltételezett po-

vádolta meg kolozsvári előadásán a miniszter

litikáját, hogy a belföldi ipar termékeit nem a rendes kereskedői haszonnal hozzák forgalomba, hanem 50—100 százalékkal drágábban, miáltal lehetetlenné teszik az élet megolcsóbbítását.

Manoilescu miniszter a kereskedők küldött-sége felé fordulva, azzal kezdte a megnyugtatót, hogy

a kereskedelemnek ezért a névtelen meggyanúsításért ő vállalja a felelősséget, mert ő az, aki ezt a felfogást ugyszólván hivatalosan képviseli,

ha nem is vonatkoztatja általában az egész kereskedelemre, de egyes szakmára feltétlenül áll az árdrágítás vádjá. És általános elképzelés között azonnal gyakorlati példával is szolgált saját tapasztalataiból. Maga győződött meg arról, hogy például a posztót a gyári árnál 100 százalékkal magasabban árusítja a kereskedelem.

Ennek a nem tulságosan meggyőzően hangzott példának az alapján

Manoilescu azt igyekezett elhíttetni a meg-

Huszonhét milliárd a belföldi parasztiadósság

Bukarest, február 25.

A Banca Nationala hónapokkal ezelőtti körkérdest intézett a bankokhoz, hogy mennyi a jelzáloghitelezésük. Az összeírás a tervezett Jelzálog Hitelintézet alapításával állott összefüggésben. A kormány ugyanis, mielőtt a parasztiadósságokat konszolidáló intézetet felállítaná, tudni akarta, hogy milyen összegre ruznak a jelzálogadósságok.

Az akkori összeírás nem volt pontos, mert a két-három kézen átment, visszszámított tartozásokat kétszer-háromszor is szerepeltették a kimutatásokban s így egy 50—60 milliárdos pégösszeg jött ki.

A Banca Nationala új összeírást rendelt el és a parasztiadósságok régösszegét most 27 milliárd lejben állapítja meg.

Ez tehát meg volna. De hol van még a Creditul Agricol, amely konszolidálná ezt a horribilis összegű parasztiadósságot?

400 millió lejjel akarják megrövidíteni a cukorgyárosok a répatermelőket

A cukorárak leszállításáról még mindig csak tanácskoznak

Bukarest, február 25.

Röviden megírtuk, hogy a legutolsó cukorárleszállítási konferencia eredménytelenül zárult.

Manoilescu beszédében rámutatott arra, hogy a cukorfogyasztás súlyosan viszszaesett, az állam bevétele a cukortaxák-ból aggasztó mértékben csökkent. Ennek oka az, hogy a fogyasztóközönség lemond a cukor fogyasztásáról, mert nem tudja megfizetni a jelenlegi magas árakat.

A cukorgyárosok nevében Dinerman a Banca Moldova vezérigazgatója válaszolt és kijelentette, hogy a cukorgyárosok hajlandók engedni az eddigi árakból, ha:

1. az állam mérsékli a cukorra kivetett taxákat,

2. ha a cukorrépatermelők olcsóbban adják a cukorgyártáshoz szükséges cukorrépat.

Egy második konferencia is volt a kereskedelmi minisztériumban. Ez a cukorgyárosok és a cukorrépatermelők között folyt le.

A gyárosok és a cukorrépatermelők között hetek óta tartó konfliktus van, melyet még ezigdig nem sikerült elsimítani. A tavaly megkötött megállapodás szerint a gyárosok minden beszállított vagon cukorrépára a leszállítás alkalmával nyolcezer lejt fizettek és

most kellene kifizetniük a hátrálékos 3500 lejt.

A cukorgyárosok azonban arra hivatkoznak, hogy a termelt cukor nagyobb részét csak külföldön tudták elhelyezni, dumpling-áron és — súlyosan ráfizetnének, ha a cukorrépatermelőknek kénytelenek volnának a vagononkénti 11500 lejt teljes árat megfizetni.

Ez a vagononkénti 3500 lejt különbség összesen 400 millió lejt tesz ki. Ennyi a vitás összeg.

Negyvenezer répatermelő áll szemben néhány cukorgyárral. Egyik oldalon a jogos igény, a másik oldalon a hallatlan falánkság.

Vajjon melyik oldalra billen majd a 400 millió lejt?

lepett kereskedőkkel, hogy tulajdonképpen csak az ő jól felfogott érdekükben dolgozik, amikor a kényszerszindikalizálási törvényben kimondja, hogy a kereskedelmi szervezetekkel rendelkező jövődöbéli szindikátusok kötelesek lesznek a nagyobb városokban detaillerakatokat létesíteni, amivel sikerülni fog a tisztességtelen kereskedelmet megrendszabályozni és a kereskedelem régi jó hírnevét visszaállítani. A kereskedőknek, akik nem kérnek ebből az atyai gondoskodásból, nem volt alkalmuk felszólalni, mert Manoilescu miniszter végigbeszélte az egész ülést.

Miután az ipar és a kereskedelem ilyenformán megkapta a régen várt „megnyugtatót”.

Manoilescu miniszter ezután feltűnő vehemenciával a sajtó ellen intézett kirohanást.

Nem az egész sajtó ellen, hanem — hol is hallottuk ezt az antiszemita csengéstű kifejezést? — az „anumita presa” ellen, ama bizonyos sajtó ellen, amely a Bukarestben, Brassóban, Temesváron és Kolozsváron már megalakult Elosztó-Társaságokat támadja, azon a címen, hogy ezek a hullarablók szerepét lesznek hivatva betölteni a kényszerszindikalizálás nyomán elhulló ipari és kereskedelmi vállalatok körül.

Manoilescu miniszternek láthatóan nagyon fájt ez a sajtótámadás, amely szerinte a hájánál fogva rángatta elő ezt a kérdést és kapcsolata — hozta a kényszerszindikátusi törvénnyel, olyan magyarázat kíséretében, hogy ezek a társaságok fogják kikapcsolni a kereskedelmet az ipari termékek értékesítéséből.

A miniszter ur ezt a sajtókritikát csak nagyfokú rosszindulattal tudja megmagyarázni.

Ime, ez a Manoilescu miniszter kolozsvári expozéjának igaz története.

Lehet, uraim, tapsolni!...

Bukarest után

Belgrádban, Párisban, Rómában és Szófiában tárgyalnak az agrárállamok a krízis leküzdéséről

Bécs, február 25

A bukaresti agrárkonferencia az elmúlt héten két napos tanácskozás után állandó bizottságot küldött ki, amelynek az a feladata, hogy az egyes agrárállamok között fenntartsa az összeköttetést.

A bukaresti konferenciát az agrárkonferenciák egész sorozata fogja követni. Így április 29-én az agrárállamok Belgrádban jönnek össze a tervezett állategészségügyi egyezmény letárgyalására.

Rómában március 26-án megkezdődik a nemzetközi buzakonferencia. Ez utóbbi két konferencián a bukaresti tárgyaláson résztvevő államok egységes magatartást fognak elfoglalni. A párisi konferencia foglalkozni fog azzal a kérdéssel, hogy az agrárállamok miként helyezhetnék el kedvezményes feltételek mellett termékeiket az európai piacon.

A bukaresti konferencián kiküldött bizottság április végén Belgrádban tartja meg első értekezletét. Augusztus 24-én viszont az agrárállamok kormánydelegátusai Szófiában jönnek össze.

Párisban a nemzetközi gabonabizottság most tartja tanácskozásait. A gabonabevitelre szoruló államok képviselői bejelentették, hogy hajlandók kizárólag balkán-gabont vásárolni, hogy segítsenek a krízist elhárítani, ha erre megfelelő megegyezést létesíthetnek. A tanácskozások folynak.

Mit tegyek?
Mit ne tegyek?

Ha
szép akarok
lenni?

A modern szépségápolás
kis kézikönyve ez a munka
Nélküldözhetetlen minden
létfinek és nőnek, aki
suli helyez arra, hogy
kellemes külseje legyen.
Ára 88 lej. — Szállítja a

A férfi és a nő kozmetikája
Irla: Dr. Mezey Károly,
kozmetikus, bőrgyógyász.

Brassói Lapok Könyvosztálya.

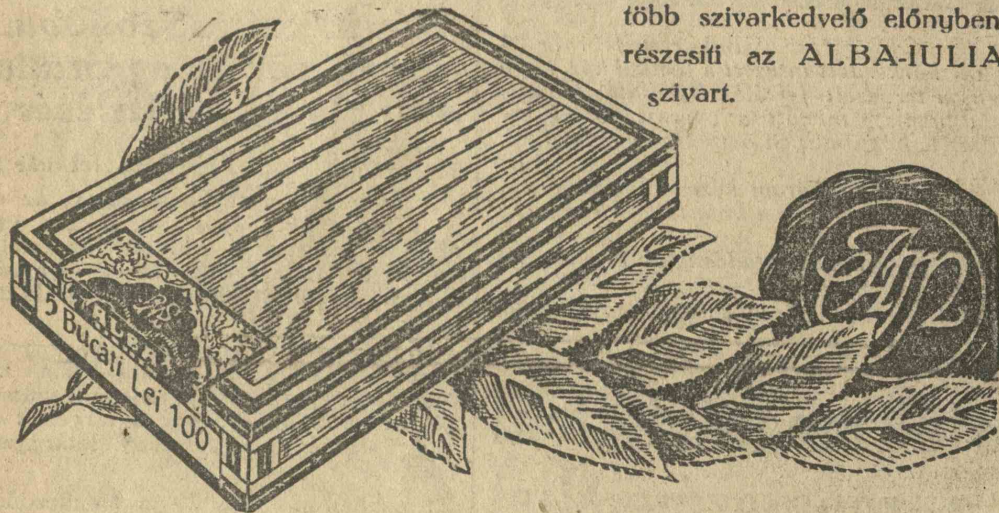
HAVANA,

Kuba fővárosa adta a nevét a világ legjobb szivarainak.

Cukornád, értékes fajták és mindenekelőtt a híres dohány, Kuba az Antillák legnagyobb szigetének három természeti kincse

Az ALBA-IULIA

szivarak KUBAI dohányból készülnek, amelyet közvetlenül a termelési helyről importálnak. Ez a magyarázata annak, hogy a legtöbb szívarkedvelő előnyben részesíti az ALBA-IULIA szivart.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap egy szó 6, vastag betűkből 12 lej Vasárnap 7:50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Negyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állási keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére szavanként 1 lej 50 szeri megjelenésnél 2 lej.

Vételezés

SZÉNA lazán, vagy préselve, nagyobb mennyiségben eladó. Zakariás Izsák földbirtokosnál, Csikszereda. 11754

Szép ovális, ecrtű, új receterítő, olcsón eladó. Brassó, Arva-ház-utca 27. hátul az udvaron. 11800

Gramofon, négylámpás erősítővel és hangszóróval jutányosan eladó. Cím: 11758 sz. a. a brassói kiadóban.

Vendéglő 750 ezer lejért Brassóban Bolonyában, eladó. 120 ezer lej használt, 1 évre előre fizetve. 200 ezer lej adósság. Cím a brassói kiadóban. 11702

Jól bevezetett fűszerüzlet lakással vagy anélkül kiadó Cím 11690 szám alatti a brassói kiadóban.

Egy jókarban levő mozgó gépjármű eladó. Fazakas autóbúszvállalat Csucsa. 11814

Egy jókarban levő Ford személyautó bérbe kiadó, vagy eladó. Brassó, Fekete-utca 49. Szabó. 11810

Eladó egy ház olcsó áron Brassóban, Dumbrava Rosii 22 szám alatti. 11809

Lakás

Kerestek Brassóban április elsejére négyszobás lakást, ajánlatok „Kut-ucca” jellegűre a brassói kiadóba kértnek. 11736

Brassóban két szoba, konyha, fürdőszoba lakást keresek április 1-re. Címeket „Világos” jellegűre a brassói kiadóba kérek. 11760

Brassóban, március 1-re kiadó lakások: Lővész-utca 6. 4 szoba, konyha, fürdőszoba, Szitás-utca 41. 3 szoba, konyha, fürdőszoba veranda. Szent-János-utca 16. 2 szoba, konyha, irodának is alkalmas. Raktárház-utca 13. 2 szoba, konyha, Hosszú-utca 4 szoba, konyha, fürdőszoba, kert. Modern ház kerttel, magánlakás, olcsón kiadó. Tudakozódni Brassó, Kórház-utca 18. I. em. 11808

Egy vagy két butorozott szoba fürdőszobával kiadó. Bukarest, Bld. Elisabeta 69. III. emelet, balra. 11813

Kiadó két szoba, konyha, esetleg három szoba konyha, Brassó, Czell-telep. Gheorghe Lazar 11. 11811

Végyes

FUCHS FOGORVOS. Bukarest, husz évi praksissal. Párisban, minden modern fogmunkát végez. București Strada Berzei 35. 11166

Szülőtermő vidékekre képviselők kerestek szülőgazdasági cikkeket eladásra. „Universal” Arad, Calvin 1. 11807.

Könyvek

Több mint 10000 asszony bizonyítja, hogy a Biri néni szakácskönyvének nincsen párja, ennek segítségével a háztartás felannyi gondtal és költséggel jár. Kemény kötésben 130 lej. Csak ezt fogadják el!

A perzsaszőnyeg házi készítése. Irta: Dóczy Pál. (Több mint 50 ábrával. Kézikönyv a perzsaszőnyeg-szővés tökéletes elvégzéséről) 140 lej előzetes beküldése ellenében portómentesen küldi a Brassói Lapok könyvosztálya.

HIRDETMEY

Ezennel közhírré tesszük, hogy a legközelebbi vulkáni országos vásár 1931. évi március hó 9-én tartatik meg. A vásárra mindenféle állat (hasított körmű is) felhajtható. Árúvásár március 10-én.

A községi előjáróság.

Az ország fűzőkészítőihez!

Nagy raktár szabászati- és fűzőkellékek, szövetek bármilyen mennyiségben kaphatók a

„MAGAZINUL TOALETA”

Bukarest, Strada Șelari 4—6.

A speciális

„Bally extra” gummiárak

kizárólagos lerakata.

Ázonnali szállítás az egész országha.

Figyelem!

Figyelem!

Virágcserepek minden nagyságban
Sütő-lemezek
Bazalt-lemezek
Csempekaléha-betétek
Vaskaléha-betétek
Takarék tüzhely-betétek

Kaphatók

KUNZ HENRIK

gyári lerakatánál. BRASSÓ

Str. I. C. Brătianu (Kórház-utca) 38, Reschner Gyula képviselőnél.

Újítsa meg lejárt előfizetését!

EUROPA kávéház étterem,

Brassó, Kolostor-utca 7

Kitűnő és olcsó konyha. Ebéd és vacsora legkedvezőbb feltételek mellett abonemások részére. —

Az utcai csapolt sör. Elsőrangú falborok. Minden este tánc!

B. L. Kocsis Béla

A BRASSÓI LAPOK nyomdavezetőjének kiadása és rotációs nyomatása, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600 évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 840, évente 1680 lej.

HIRDETÉSEKET tevésekre a kiadóhivatalok, a megrendelt, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

MEGBIZOTTAK. Arad: Str. Cuza Voda 3. Halmágy: Pál. — Déva: Str. S. Barnabás 10. Osztró: Kálmán. — Déva: Str. Ioan Creanga 2. (Balogh Géza). Telefon 17. Hunyad: és Alsófehér negyedik részén. — Kolozsvár: Str. Dubălarilor 7. (Neumann Ignác). — Marosvásárhely: Str. György-utca 6. (Szabó Jenő). — Nagyszeben: Strada Turului 13. Szigetváry: Ászó. — Vajvárad: Str. Nic. Jiga 32. Szabó Gyula. — Szatmár: Papo Géza-utca 15. — Kertész László. Szatmár- és Ábrános-negyed. — Szilágy: Nyló. — Ielborin: Ernő. — Fehérvár: János Lajos. Gábor 22. — Torda: Str. Reg. Ferdinand 25. — Déva: László.

Legbizalmas felvételeire és híreire átvételre telti helyi megbízottakon kívül a központ, mely bízottak vannak elrendezve. Bartha Géza, Dán Dániel, Gerő Sándor, Nádai Jenő.

Páratlan olcsóság magyar könyvekben!

(Világírás könyvek olcsó propaganda kiadása.)

Szabó Dezső Az elsodort falu (3 kötet) L. 130
Makkai Sándor Ordögsekér (2 k.) 85
Móra Ferenc Ének a buzamezőkről (2 kötet) 100
Markovics Rodion Szibériai garnizon (2 kötet) 85

Maurice Paleologue A cár országa a nagy háborúban 4 kötet L. 130
Stefan Zweig Amok 2 kötet 85
Thomas Mann A Buddenbrook ház (3 kötet) 130
Thomas Mann A varázshégy (4 kötet) 210

Legalább két mű megrendelése esetén portómentes szállítás.

Brassói Lapok Könyvosztálya

Az „Ambrosi” Szülő-otlványtelep MEDGYES—MEDIAS
Fulajdonos Dr. AMBROSÍ ALFRED
Szállít.
elsőrangú és garantált rajtszita szülő-otlványokat és amerikai alanyvesszőket.
Kerje ut. á-jegyzékünk. 11-11